

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**18- 61 YAŞ ARASINDAKİ KİŞİLERİN BİREYSEL EMEKLİLİK
SİSTEMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ:
DALAMAN, ORTACA, KÖYCEĞİZ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MELTEM GÜNER GÜN

PROF. DR. ERDOĞAN GAVCAR

**MART, 2016
MUĞLA**

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

18- 61 YAŞ ARASINDAKİ KİŞİLERİN BİREYSEL EMEKLİLİK
SİSTEMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
(DALAMAN, ORTACA, KÖYCEĞİZ ÖRNEĞİ)

MELTEM GÜNER GÜN

Sosyal Bilimler Enstitüsünce
‘Yüksek Lisans’

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 16/03/2016

Tezin Sözlü Savunma Tarihi: 10/03/2016

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erdoğan GAVCAR

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Algin OKURSOY

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Veysel Fuat HATİPOĞLU

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Mehmet MARANGOZ

MART, 2016

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 10/02/2016 tarih ve 719/17 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24. maddesine göre, İşletme Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Meltem GÜNER GÜN'ün "18- 61 Yaş Arasındaki Kişilerin Bireysel Emeklilik Sistemine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Dalaman, Ortaca, Köyceğiz Örneği" adlı tezini incelemiş ve aday 10/03/2016 tarihinde saat 10:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ..**Kabul**..... edildiğine ..**oy birliği**..... ile karar verildi.

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Erdoğan GAVCAR

Üye

Yrd. Doç. Dr. Algin OKURSOY

Üye

Yrd. Doç. Dr. Veysel Fuat HATİPOĞLU

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “18- 61 Yaş Arasındaki Kişilerin Bireysel Emeklilik Sistemine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Dalaman, Ortaca, Köyceğiz Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça 'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

16/03/2016

MELTEM GÜNER GÜN

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı : GÜNER GÜN

Adı : MELTEM

Kayıt No: 10100714

TEZİN ADI

Türkçe : 18- 61 Yaş Arasındaki Kişilerin Bireysel Emeklilik Sistemine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Dalaman, Ortaca, Köyceğiz Örneği

Y. Dil : Between 18- 61 age Evaluation of Attitudes Towards Individual Retirement System of People: Dalaman, Ortaca, Köyceğiz Example.

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Fakülte : İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : GAVCAR, Erdoğan

Ünvanı : Prof. Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL : Türkçe

TEZİN SAYFA SAYISI: 97

TEZİN KONUSU (KONULARI) :

1. Bireysel Emeklilik Sistemi
2. Devlet Katkısı
3. Tutumların Değerlendirilmesi

TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER:

1. Sosyal Güvenlik Sistemi
2. Bireysel Emeklilik Sistemi
3. Devlet Katkısı
4. Sigorta Şirketleri
5. Emeklilik Fon Türleri

İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstract ve thesaurus'u kullanınız.

1. Social Insurance System
2. Individual Annuity Insurance
3. State Subsidy
4. Insurance Companies
5. Type Of Pension Funds

1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum

2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir

3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir

Yazarın İmzası :

Tarih : 16/03/2016

ÖNSÖZ

Tez çalışmam süresince her türlü yardımı sağlayan, bana bilgi ve tecrübesiyle yol gösteren danışmanım Prof. Dr. Erdoğan GAVCAR'a, tezimin hazırlanması aşamasında bana her türlü yardımı sağlayan, anket uygulamama yardımcı olan eşim Ömer Burak Gün'e teşekkürü bir borç bilirim. Bu çalışmayı tüm eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteklerini esirgemeyen her zaman yanımda olan Babam Prof. Dr. İbrahim Güner ve Annem Nuran Güner'e ithaf ederim.

Muğla, 2016

MELTEM GÜNER GÜN

ÖZET

Türkiye’de Sosyal Güvenlik sistemi zorunluk olarak ödenen primlere dayanan, ailelere yapılan nakit yardımlardan ve sunulan sosyal hizmetlerden oluşmaktadır. Çalışan kişilerin gelirleriyle emekli olan kişilerin giderlerinin finansmanında kullanılan dağıtım yöntemi, emekli olan kişi sayısındaki artış hızının çalışan kişi sayısındaki artış hızından daha fazla olması, gelişen tıp sayesinde insan ömrünün uzaması ile yaşlı nüfus artışları ile ilave olarak yaşam standardının yükselmesi, sosyal güvenlik sistemlerinde finansal zorluklarla karşılaşılmasına sebep olmuştur. Bu kapsamda çeşitli çalışmalar yapılmış ve dağıtım yönteminin yerine fon yönteminin daha fazla kullanılması gerektiğine yönelik çalışmalar ortaya atılmıştır. Fon yönetiminin önem arz etmesinde dünya genelinde yaygınlık kazanan ve küreselleşmenin gelişme sürecinde oldukça güçlenen yeni liberal ekonomi düzeni de etkili olmuştur. Bu kapsamda sosyal güvenlik sistemlerinde özelleştirmelerin yapılması tartışılmış, sosyal sigortalara alternatif olarak özel sigortalar sunulmuştur.

Türkiye’de sosyal güvenlik alanında ortaya çıkan sorunlarla bu alanda reform çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve bu reform çalışmalarının bir sonucu olarak sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı niteliğinde olan bireysel emeklilik sistemi ortaya çıkmıştır. 2003 yılından beri faaliyette olan bireysel emeklilik sistemi gönüllü katılımı esas alan uzun süreli bir tasarruf sistemidir.

Bu çalışmada bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumlar incelenerek sonuçları istatistiksel olarak ortaya koyulmuştur. Tutumların tespiti amacıyla anket çalışmasından ve SPSS programından faydalanılmış ve sonuçları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Güvenlik Sistemi, Bireysel Emeklilik Sistemi, Devlet Katkısı, Sigorta Şirketleri, Emeklilik Fon Türleri.

ABSTRACT

In Turkey, the Social Insurance System consists of the cash benefits to the families and providing social services based on the compulsorily paid premiums. The distribution method used for the financing of the expenses of the retired persons with the incomes of the working people presented financial difficulties in the social insurance systems because of the faster increase of the number of the retired persons compared to the number of the working people, elongation of the expected average lifetime due to the medical developments, the increase of the number of the old-aged people and the increase of the life standards. Many studies were conducted focusing on this scope and it was suggested that funding method should be preferred instead of the distribution method. The new liberal economic order, which consolidated remarkably during the development phase of the worldwide spreading globalisation, was effective in the increase of the importance of the fund management. Within this context, privatisation of the social insurance systems was discussed and private insurance companies were established as an alternative to the social insurance institutions.

In Turkey, because of the problems aroused in the field of the social insurance, a necessity for reforms emerged and the efforts in this field resulted with an individual annuity insurance complementary to the social insurance system, which was founded in 2003. The individual annuity insurance is a long-duration savings system based on the voluntary participation.

In this study, the approach of the people to the individual annuity insurance was investigated and the statistically evaluated results were reported. For the determination of the approaches, survey studies and SPSS software were used and the results were discussed.

Keywords: Social Insurance System, Individual Annuity Insurance, State Subsidy, Insurance Companies, Type Of Pension Funds.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ

1.1.Sosyal Güvenlik Kavramı	3
1.2. Sosyal Güvenlik Sistemi Özellikleri.....	4
1.3. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi	5
1.4. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Kurumları	7
1.4.1.Emekli Sandığı	7
1.4.2. BAĞ-KUR	8
1.4.3. SSK	8
1.5.Tamamlayıcı Sigorta Kurumları.....	8

İKİNCİ BÖLÜM BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ

2.1. Bireysel Emeklilik Sisteminin Tanımı	9
2.2. Bireysel Emeklilik Sisteminin Amaç ve Kapsamı.....	9
2.3. Bireysel Emeklilik Sistemi Özellikleri	10
2.4. Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sisteminin Tarihçesi	11
2.5. Bireysel Emeklilik Sisteminin İşleyişi	13
2.6. Bireysel Emeklilik Sisteminin Kurumsal Yapıları	14
2.6.1. Hazine Müsteşarlığı	14
2.6.2. Takasbank	15

2.6.3. Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM).....	15
2.6.4. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK).....	15
2.6.5. Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu (BEDK).....	16
2.6.6. Bireysel Emeklilik Şirketleri	16
2.6.7. Bireysel Emeklilik Aracıları	20
2.7. Bireysel Emeklilik Sisteminin Finansman Kaynakları	21
2.7.1. Katılımcıların veya Katılımcı Nam ve Hesabına Ödemeyi Yapan Kişiler Tarafından Yapılan Katkı Payı Ödemeleri	21
2.7.2. Gider Ödemeleri ve Gider Kesintileri	21
2.7.3. Giriş Aidatı.....	21
2.7.4. Yönetim Gider Kesintisi	22
2.7.5. Fon İşletim Gider Kesintisi.....	22
2.7.6. Özel Hizmet Gideri	22
2.8. Bireysel Emeklilik Sisteminde Denetim Sistemi	22
2.8.1. Hazine Müsteşarlığı Tarafından Yapılan Denetim.....	23
2.8.2. Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yapılan Denetim	24
2.8.3. Emeklilik Gözetim Merkezince Yapılan Günlük Gözetim ve Denetim..	24
2.8.4. Aktüeryal Denetim.....	25
2.8.5. İç Kontrol ve İç Denetim.....	25
2.8.6. Bağımsız Dış Denetim.....	25
2.9. Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sisteminin Uygulanması	26
2.9.1. Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım.....	26
2.9.2. Bireysel Emeklilik Sisteminde Katılımcı Hakları	26
2.9.3. Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılma Halinde Uygulanılacak Vergilendirme.....	27
2.9.4. Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı.....	27
2.10. Bireysel Emeklilik Aracıları	28
2.11. Emeklilik Yatırım Fonları.....	29
2.12. Emeklilik Yatırım Fonu Türleri	30
2.12.1. Gelir Amaçlı Fonlar	30
2.12.2. Büyüme Amaçlı Fonlar	31
2.12.3. Para Piyasası Fonları	32

2.12.4. Kıymetli Madenler Fonları	32
2.12.5. İhtisaslaşmış Fonlar	32
2.12.6. Diğer Fonlar	33

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

18-61 YAŞ ARASINDAKİ KİŞİLERİN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (DALAMAN, ORTACA, KÖYCEĞİZ ÖRNEKLERİ)

3.1. Araştırmanın Konusu	34
3.2. Araştırmanın Amacı	34
3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	36
3.4. Araştırmanın Yöntemi	36
3.4.1. Araştırma Evreni ve Örneklem Seçimi	36
3.5. Verilerin Analizi	38
3.5.1. Ankete Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri.....	38
3.5.2. Güvenirlilik Analizi.....	47
3.5.3. Verilerin T Testi ve Varyans Analizleri.....	48
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	84
KAYNAKLAR	88
EK-1 ANKET FORMU	92
ÖZGEÇMİŞ.....	97

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1.1. Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Sınıflandırılması.....	5
Şekil 2.1. Bireysel Emeklilik Şirketleri.....	17
Şekil 2.2. Bireysel Emeklilik Sisteminin Denetimi.....	23

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1. Yıllara Göre Emekliliğe Hak Kazanma Yaşları.....	6
Tablo 3.1. Dalaman, Ortaca, Köyceğiz Nüfus Verileri.....	37
Tablo 3.2. Katılımcıların Yaş Aralığına Göre Dağılımları.....	38
Tablo 3.3. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı.....	38
Tablo 3.4. Katılımcıların Medeni Hal Durumlarına Göre Dağılımları.....	39
Tablo 3.5. Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımları.....	39
Tablo 3.6. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları.....	40
Tablo 3.7. Katılımcıların Sosyal Güvenlik Kurumu Dağılımları.....	40
Tablo 3.8. Katılımcıların Gelir Miktarı Dağılımları.....	41
Tablo 3.9. Katılımcıların Tasarruf Yapabilirliği.....	41
Tablo 3.10. Tasarruf Yapabilen Katılımcıların Tasarruflarını Değerlendirme Biçimleri.....	42
Tablo 3.11. Tasarruf Yapabilen Katılımcıların Aylık Tasarruf Miktarlarını Değerlendirme.....	42
Tablo 3.12. Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcılar Tarafından Bilinirliği.....	43
Tablo 3.13. Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcılar Tarafından Bilinirlik Kaynağı.....	43
Tablo 3.14. Katılımcıların Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumu Dağılım Oranları.....	44

Tablo 3. 15. Katılımcıların Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Gerekli Koşullar.....	44
Tablo 3. 16. Katılımcıların Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenler.....	45
Tablo 3. 17. Katılımcılar Tarafından Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısının Bilinirliği.....	45
Tablo 3. 18. Katılımcıların Nakit Sıkıntısı Halinde İhtiyaçlarını Karşılamaya Yönelik Tercihler.....	46
Tablo 3. 19. Bireysel Emeklilik Sisteminden Emekli Olan Katılımcıların Toplu Para İsteme Oranları.....	46
Tablo 3.20. Alfa Katsayısının Bulunabileceği Aralıklar ve Ölçeğin Güvenirlilik Durumları.....	47
Tablo 3. 21. Yaşa Göre Varyans Analizi.....	48
Tablo 3. 22. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Aylık Tasarruf Miktarının Varyans Analizi.....	50
Tablo 3. 23. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Hakkındaki Bilgi Sahipliği Varyans Analizi.....	50
Tablo 3. 24. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumunun Varyans Analizi.....	50
Tablo 3. 25. Yaşa Göre Devlet Katkısı Hakkındaki Bilgi Sahipliği Varyans Analizi.....	51

Tablo 3. 26. Yaşa Göre Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Durumundaki Varyans Analizi.....	51
Tablo 3. 27. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İsteme Durumuna Göre Varyans Analizi.....	52
Tablo 3. 28. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Bir Tasarruf Sistemi Olma Durumuna Göre Varyans Analizi.....	52
Tablo 3.29. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etme Durumuna Göre Varyans Analizi.....	53
Tablo 3.30. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Güvencesinin Önemli Olma Durumuna Göre Varyans Analizi.....	53
Tablo 3.31. Medeni Duruma Göre Varyans Analizi.....	54
Tablo 3.32. Medeni Duruma Göre Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısının Bilinirliğine Göre Varyans Analizi.....	55
Tablo 3.33. Çocuk Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi.....	56
Tablo 3.34. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Bilgi Sahipliği Varyans Analizi.....	58
Tablo 3.35. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sistemine Dahil Olmak İstememe Nedeni Varyans Analizi.....	58
Tablo 3.36. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme Varyans Analizi.....	59
Tablo 3.37. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığını Düşünme Üzerine Varyans Analizi.....	59

Tablo 3.38. Eğitim Yönünden Varyans Analizleri.....	60
Tablo 3.39. Eğitim Yönünden Aylık Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi....	61
Tablo 3.40. Eğitim Yönünden Aylık Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi....	62
Tablo 3.41. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dahil Olma Durumuna Göre Varyans Analizi.....	62
Tablo 3.42. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi.....	63
Tablo 3.43. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Tasarruf Sistemi Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi.....	63
Tablo 3.44. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etmesi Durumu İle İlgili Varyans Analizi.....	64
Tablo 3.45. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığını Düşünme Durumu Hakkında Varyans Analizi.....	64
Tablo 3.46. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Güvencesinin Önemli Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi.....	65
Tablo 3.47. Sosyal Güvenlik Yönünden Varyans Analizleri.....	66
Tablo 3.48. Sosyal Güvenlik Yönünden Aylık Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizleri.....	67
Tablo 3.49. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Bilgi Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi.....	68
Tablo 3.50. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma İle İlgili Varyans Analizi.....	68

Tablo 3.51. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Gerekli Koşullar İle İlgili Varyans Analizi.....	69
Tablo 3.52. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenleri İle İlgili Varyans Analizleri.....	69
Tablo 3.53. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi.....	70
Tablo 3.54. Sosyal Güvenlik Yönünden Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Durumundaki Tercihlerle İlgili Varyans Analizi.....	70
Tablo 3.55. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Bir Tasarruf Sistemi Olma İle İlgili Varyans Analizi.....	71
Tablo 3.56. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etmesi İle İlgili Varyans Analizi.....	71
Tablo 3.57. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığı İle İlgili Varyans Analizi.....	72
Tablo 3.58. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devletin Güvencesinin Önemli Olması İle İlgili Varyans Analizi.....	72
Tablo 3.59. Gelir Yönünden Varyans Analizi.....	74
Tablo 3.60. Gelir Yönünden Tasarrufları Değerlendirme Durumlarına Göre Varyans Analizi.....	73
Tablo 3.61. Gelir Yönünden Aylık Ortalama Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi.....	75

Tablo 3.62. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Hakkındaki Bilgi Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi.....	75
Tablo 3.63. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi.....	76
Tablo 3.64. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Koşullar İle İlgili Varyans Analizi.....	76
Tablo 3.65. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenleri İle İlgili Varyans Analizi.....	77
Tablo 3.66. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi.....	77
Tablo 3.67. Gelir Yönünden Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Halindeki Tercihlerle İlgili Varyans Analizi.....	78
Tablo 3.68. Cinsiyet Yönünden T Testi.....	79
Tablo 3.69. Levene Testi.....	81

KISALTMALAR

ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
BEAY	: Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmelik
BESY	: Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik
KURUL	: Bakanlar Kurulu
MÜSTEŞARLIK	: Hazine Müsteşarlığı
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
BDDK	: Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu
FON	: Emeklilik Yatırım Fonu
EŞY	: Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik
F	: Test İstatistiği
N	: Örnek Büyüklüğü
DF	: Serbestlik

GİRİŞ

Sosyal güvenlik sistemi, bireylerin ve ailelerin ekonomik ve sosyal risklerle karşılaşmaları durumunda gereksinim duydukları destek ve dayanışmanın, kamu programları aracılığıyla kurumsallaştırılmasıdır. Sistem, bireylerin yaşamlarının her aşamasında karşılaşabilecekleri sosyal risklere karşı korumayı amaçlamıştır. Bir sosyal devlet olan ülkemizde de sosyal güvenlik sistemi belli kurallar çerçevesinde kurulmuş ve bu çerçevede işlemektedir.

Sosyal güvenlik sisteminde ortaya çıkan sorunlar sistemde ciddi anlamda reformların yapılması gerekliliğini ortaya koymuştur. 21. yüzyılın başlarına doğru kişi başına düşen milli gelirin azalması, her geçen gün artan işsizlik oranları, yüksek faiz oranları gibi etmenlerin beraberinde getirdiği ekonomik ve demografik sorunlar ülke ekonomilerinin bozulmasına neden olmuştur. Hem kamu emeklilik sistemini hem de bireylerin emeklilik dönemini rahat geçirebilmeleri için bahsedilen olumsuz etkenlerden etkilenmemesi için yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Kamu emeklilik sistemine getirilen yeni düzenlemenin yanı sıra, bireysel emeklilik sistemi faaliyete geçirilmiştir. Sistem, kamu emeklilik sisteminin bir ayağında yer almıştır. Böylece bireyler emeklilik dönemlerinde ek gelir elde ederek yaşam standartlarını koruyabileceklerdir. Genç bir nüfus yapısına sahip olan ülkemizin sosyal güvenlik sisteminde yaşanan bazı sıkıntılardan dolayı 27 Ekim 2003 tarihinde bireysel emeklilik sistemi faaliyete geçirilmiştir. Kamu emeklilik sisteminin yetersiz kaldığı noktalarda bireysel emeklilik sistemi tamamlayıcı nitelikte olup gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından kullanılan bir sistemdir.

Çalışmada Muğla ilinin Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18- 61 yaş arasındaki kişilerin Bireysel Emeklilik Sistemine yönelik tutumları belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; Sosyal Güvenlik Kavramı, özellikleri, Türkiye’de sosyal güvenlik sistemi ve sosyal güvenlik kurumları hakkında bilgiler yer almaktadır.

İkinci bölümde ise; Bireysel emeklilik kavramı, özellikleri, Türkiye’de bireysel emeklilik sistemi, sistemin işleyişi, emeklilik şirketleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Üçüncü bölümde ise; bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumların değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan anket çalışmamız SPSS istatistik programı kullanılarak ölçümlenmiş ve ortaya çıkan model yorumlanmıştır.

Son olarak dördüncü bölümde çalışmamızın sonuçları, bireysel emeklilik sistemine katkıları ve çalışmamızın devamlığı için öneriler yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİ

1.1.Sosyal Güvenlik Kavramı

Sosyal güvenlik, sahip olduğu geniş içeriğinden dolayı bütün özellikleri kapsayan bir tanımının yapılması güç olan bir kavramdır. Dar anlamda sosyal güvenlik, insanların istek ve iradeleri dışında gerçekleşen, beden ve ruh bütünlüğüne zarar vererek çalışma gücü kaybı veya gelir kesilmesine yol açan tehlikelerin zararlarından kurtarılma güvencesini ifade eder. Bu açıdan sosyal güvenlik; hastalık, analık, yaşlılık, iş kazaları, meslek hastalıkları, malullük, ölüm ve işsizlik gibi tehlikelerle karşılaşılması durumunda bireyin geçim garantisinin sağlanmasını kapsamaktadır. Geniş anlamda sosyal güvenlik; temel insani, haklardan ve devlet görevlerinden biri olarak; çalışma gücü kayıplarının yeniden kazandırılması ve gelir kayıplarının telafisi yoluyla, bütün bireylere ve ailelere yaşadıkları toplum içinde onları başkalarına muhtaç etmeyecek, insan haysiyetine yaraşır asgari bir hayat standardını sağlamayı hedef edinen önlemler bütünü ve kurumlar ağıdır. Kısacası sosyal güvenlik kavramı, toplumu oluşturan bütün fertlerin geleceklerinin garanti altına alınması, gelecek kaygısından uzak tutulması ve güvenliğinin sağlam olduğu duygusunun yaşatılmasıdır (Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, 1990: 461).

Sosyal güvenlik, sosyal devletlerin vazgeçilmez bir unsurudur. Sosyal devlet, kamu düzeninin sarsılması halinde topluma müdahale eden, toplumsal olaylara gözlemci kalmayan, topluma hizmet sunarak toplumu yönlendiren, örgütlü bir toplumda ve toplumsal düzene adil bir biçim vermekle görevli olan bir devlet biçimidir (Pamir, 1981: 27).

Sosyal güvenlik kavramı sadece bireyleri ilgilendiren bir kavram değildir. Her sosyal devletin sorumluluğunda olduğu gibi Türkiye’de de sosyal güvenlik kavramı devletin vazgeçilmez görevleri arasındadır.

Sosyal risk, insanların birlikte yaşamalarıyla ortaya çıkan kaçınılmaz tehlike durumlarıdır (Esin, 1976: 155). Sosyal riskler her toplumda çeşitli şekillerde görülmektedir. Bu risklere karşı önlem almak, başa çıkabilmek için sosyal devletin gereği olan sosyal güvelik sistemine ihtiyaç vardır.

Sosyal risk insanlığın var olmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır fakat ilk defa sosyal güvenlik terimi, büyük iktisadi krizden sonra, 1935 tarihli bir Amerikan yasasında yer almıştır. Amerikan halkına gelir güvencesi sağlamak amacıyla başkan Roosevelt'in "Yeni Düzen" politikasının bir parçasını oluşturan sosyal güvenlik kavramı zamanla bütün dünyada benimsenip kullanılmaya başlanmıştır (Şakar, 2002: 18). Sosyal güvenlik kavramı daha sonra 1941 yılında Atlantik Paktı sözleşmesinde ve 1944 yılında ILO Philedelphia Konferansı'nda kullanılarak somut bir anlam kazanmıştır. Daha sonra İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi'nin (1948) 22. ve 25. maddelerinde sosyal güvenlik kavramı; ferдин ve ailelerin temel haklarından biri olarak kabul edilmiştir. ILO 'da 1952 tarih ve 102 sayılı sözleşmesinde en geniş şekilde sosyal güvenlik kavramına yer verilmiştir (Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, 1990: 461).

1.2. Sosyal Güvenlik Sistemi Özellikleri

Sosyal güvenlik sistemi, amaçlarını daha etkin bir şekilde gerçekleştirebilmek amacıyla çeşitli çalışma prensiplerine uymak zorundadır. Sosyal güvenlik sistemlerinin ortak özellikleri ve prensiplerini şu şekilde sıralanabilir;

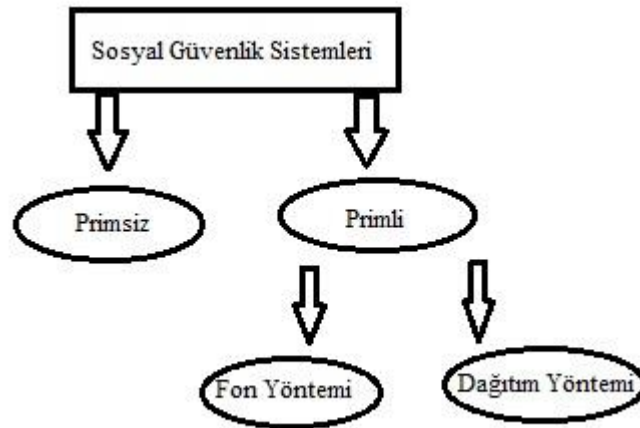
- Sosyal güvenlik, temel insan haklarından biridir ve bu hakkın gereklerini yerine getirme sorumluluğu devlete verilmiştir,
- Sosyal güvenlik sistemleri; bir ülkede yaşayan herkesi, tüm sosyal risklere karşı koruma alanına almayı ve onları yaşadıkları toplum içerisinde bir başkasına muhtaç etmeyecek şekilde bir yaşam standardına kavuşturmayı amaçlamaktadır,
- Sosyal güvenlik sistemleri; sosyal sigortalar, kamu sosyal güvenlik harcamaları ve tamamlayıcı kuruluşlardandır,
- Sosyal güvelik sistemi ile tarafların sistemin finansmanına katılımı söz konusudur,

- Sosyal güvenlik sisteminde koruma birimi ailedir. Sosyal güvenlik kurumlarının yükümlülükleri fertlerle ilişki kurarken öte yandan sosyal güvenlik garantisi olarak bireyi ailesi ile birlikte düşünmektedir. Sosyal güvenlik görevleri sadece bireylerin ihtiyaçlarını değil ailesinin de ihtiyaçlarını düşünülerek belirlenmektedir (Yazgan, 1992: 33- 34).

1.3. Türkiye’de Sosyal Güvenlik Sistemi

Türk sosyal güvenlik sistemi; primli (contributory scheme) ve primsiz rejim (non contributory scheme) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır ve bu rejimlerin yürütülmesi görevi sosyal güvenlik kurumuna bırakılmıştır. Ülkemizde işleyen sosyal güvenlik sistemi; aktif sigortalıların pasif sigortalıları finanse eden, yardıma muhtaç ve kimsesizlere vatandaşlardan alınan vergiler ile finanse edilen sosyal yardım mekanizmalarından oluşmaktadır (Erkenekon, 2001: 35).

Şekil 1.1 Sosyal Güvenlik Sistemleri Sınıflandırılması

Kamu sosyal güvenlik sisteminde amaç kar elde etmek değil, özel sigortalarda ise amaç kar elde etmektir. Özel sigortalar, sosyal sigortalıların kapsamındaki riskleri sağlamaz ve riskleri fazla olan bireyleri sigortalamak istememektedir (Dilik, 1997: 45).

Türkiye’de işçi statüsünde yer alan çalışanlar, kendi adına bağımsız çalışanlar, devlet memurları statüsünde yer alan çalışanlar ve banka çalışanları sosyal güvenlik hakları bakımından farklılıklar oluşmaktadır. Ayrıca herhangi bir sosyal güvencesi olmayan bireyler bulunmakta ve bu haklardan mahrum kalmakta, yalnızca bazı yeşil kart uygulamalarından yararlanabilmektedirler. Sosyal güvenlik reformu tüm bu problemlerin çözüme kavuşması amacıyla sosyal güvenlik kuruluşlarını bir çatı altında toplamıştır.

Reform üç kanuni düzenlemeden oluşmaktadır;

- Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- Sosyal Yardımlar ve Primsiz Ödemeler Kanunu

Sosyal güvenlik reformuyla gelen yenilikler şu şekilde sıralanabilir;

- Bütün çalışanlar aynı çatı altında toplandı
- BAĞ- KUR’lular açısından değişiklikler
- Emeklilik yaşı ve prim ödeme gün sayısı yükselecek

Tablo 1.1 Yıllara Göre Emekliliğe Hak Kazanma Yaşları

YILLAR	ERKEK	KADIN
2005-2035	Değişmiyor	Değişmiyor
2036-2037	61	59
2038-2039	62	60
2040-2041	63	61
2042-2043	64	62
2044-2045	65	63
2046-2047	65	64
2048	65	65

(Kaynak: www.ssk.gov.tr , Erişim 29/10/2015)

- Kısmi yaşlılık aylığı
- Malullük aylığı bağlama koşulları
- Ölüm aylığı bağlama koşulları
- Aylık bağlama oranı
- Taban aylığı ve aylıklarının alt sınırı
- Kasten öldürene aylık bağlanmayacak
- BAĞ-KUR'lular da iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanacak
- Emzirme ödeneği uygulaması yaygınlaştırılacak
- Evlenme ve cenaze yardımı
- Fiili hizmet zammının kapsamı daraltılacak
- Emeklilerin yeniden çalışması
- Yurt dışına götürülen Türk işçiler
- İsteğe bağlı sigortalılık
- Çiftçinin primi üründen alınacak
- Sağlık hizmetlerindeki değişiklikler
- Hastaneler sınıflandıracak
- Götürü bedelle hizmet alımı
- Genel sağlık sigortası uygulaması (İş ve Sosyal Güvenlik)

1.4. Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumları

Türkiye'de 2006 yılında sosyal güvenlik reformu kapsamında 5502 sayılı kanun ile Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK), Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR kurumları Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) altında toplanmışlardır (Tuncay, 1996: 37).

1.4.1.Emekli Sandığı

Bütün devlet kurumlarında memur kadrosunda çalışanlar ile bu kişilerin bakmakla yükümlü olduğu bireylerin de sosyal güvenliklerini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

1.4.2. Bağ- Kur

Esnaş, sanatkâr ve bağımsız çalışanlar ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sosyal güvenliklerini belli bir prim karşılığında sağlamak amacıyla kurulmuştur.

1.4.3. SSK

Özel işletme, kuruluş ve fabrikalarda çalışanlarının ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sosyal güvenliklerini sağlamak amacıyla kurulmuştur (Sosyal Güvenlik Kurumları).

1.5.Tamamlayıcı Sigorta Kurumları

Sosyo-ekonomik yaşamdaki değişimlerle birlikte sosyal güvenlik sistemlerinin izledikleri stratejiler de değişim göstermiştir. Bu değişimlerle birlikte emeklilik sistemlerindeki yapılandırmalar kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu değişimin bir parçasını tamamlayıcı sigorta programları oluşturmaktadır. Tamamlayıcı sigorta programları şu şekilde sıralanabilir;

-OYAK (Ordu Yardımlaşma Kurumu)

-Amele Birliği

-İLKSAN (İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı)

-Özel Hayat Sigortaları

-Bireysel Emeklilik Sistemi (Sapancalı, 2001: 20)

İKİNCİ BÖLÜM

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ

2.1. Bireysel Emeklilik Sisteminin Tanımı

Bireysel emeklilik sistemi, bireylerin aktif çalışma hayatları boyunca yaptıkları tasarrufları uzun vadeli yatırımla yönlendirerek emeklilik dönemlerinde, yaşam standartlarını aktif çalışma dönemlerinde olduğu gibi koruyabilmelerini sağlayan özel bir emeklilik sistemidir. (EGM) Bireysel emeklilik sistemiyle bireyler hem emeklilik dönemlerinde aktif çalışma dönemlerindeki yaşam standartlarını koruyabilecek hem de ekonomiye bir kaynak oluşturabileceklerdir.

2.2. Bireysel Emeklilik Sisteminin Amaç ve Kapsamı

Bireysel emeklilik sistemi, bireylerin aktif çalışma hayatlarındaki yaşam standartlarını emeklilik dönemlerinde de devam ettirebilmelerini ve sosyal güvenlik sisteminin yerine geçmeyi değil, onun tamamlayıcısı olmayı amaçlamaktadır. Sistemin amaç ve kapsamı 4632 sayılı kanun ile belirlenmiştir.

28.03.2001 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununa göre sisteminin amaçları;

- Kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak, bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesiyle emeklilik dönemlerinde ek gelir elde ederek refah düzeylerinin korunmasını sağlamak,
- Ekonomiye uzun vadeli kaynak yaratmak ve istihdamın artırılması,
- Gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre işleyen bireysel emeklilik sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesidir (4632 Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu [4632 Sayılı Kanun], 2001: madde 1).

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanun'a göre Bireysel emeklilik sisteminin kapsamı;

- Emeklilik şirketlerinin kuruluş, çalışma, yönetim ve denetimine,
- Kişilerin sisteme katılma, ayrılma ve emeklilik koşullarına,
- Emeklilik yatırım fonlarının kuruluşuna, katkıların bu fonlarda toplanmasına ve değerlendirilmesine,
- Aracılık hizmetlerine, kamuya açıklanacak bilgilerin kapsamına ve bireysel emeklilikle ilgili hususlara ilişkin esas ve usullerdir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 1).

Bireysel emeklilik sistemine medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip olan her birey katılabilmektedir. Bireysel emeklilik sistemi cinsiyet, meslek, gelir düzeyi, sosyal güvence ayrımı yapmaksızın kanun hükmünde belirtilen sınırlılıklar dâhilindeki bütün katılımcılar için geleceği güvence altına almayı hedeflemektedir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 4).

2.3. Bireysel Emeklilik Sistemi Özellikleri

Bireysel emeklilik sisteminin temel özelliklerini aşağıdaki maddelerdeki gibi sıralamak mümkündür:

- Sistem, gönüllülük esasına göre işlemektedir ve her kesimden bireyin katılımı mümkündür,
- Katılımcıların tasarrufları, Hazine Müsteşarlığı'nın denetiminde kurulan emeklilik şirketleri tarafından, Sermaye Piyasası Kurulunun mevzuatı çerçevesinde oluşturulan emeklilik yatırım fonlarında değerlendirilmektedir,
- Yatırımlar kamu ve özel sektör borçlanma araçları, mevduat, katılma hesapları, repo ve ters repo işlemleri, ortaklık payları, türev araç işlemleri, altın ve kıymetli madenler, kira sertifikaları, yatırım fonu katılma payları gibi çeşitli yatırım araçlarında değerlendirilmektedir,
- Katılımcılar, paylarını satın aldıkları fonu ve/veya emeklilik şirketlerini değiştirme hakkına sahiptirler. Yılda 6 kez fon dağılımı değiştirme hakkına sahip olan katılımcılar, sahip oldukları fon paylarını istedikleri zaman başka bir fonun paylarına yatırım yapabilirler. Şirket değiştirmek için ise katılımcıların en az 2 yıl süreyle mevcut şirketlerinde kalmış olması gerekmektedir. Katılımcının sözleşmesi önceden bir şirketten aktarılmış ise bu süre 1 yıla düşmektedir,

- Emeklilik yatırım fonu varlıkları, emeklilik şirketinin malvarlığından ayrı olarak Sermaye Piyasası Kurulu'nca uygun görülen bir saklama kuruluşu tarafından saklanmaktadır (SPK).

2.4. Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sisteminin Tarihçesi

Türkiye’de sosyal güvenlik reformunun bir parçası olan kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olan emeklilik programlarının geliştirilmesine yönelik 16 Mayıs 2000 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na sunulan ‘‘Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı’’ ile bireylerin emekliliğe yönelik gönüllü olarak tasarruflarını düzenleyen bireysel emeklilik hesaplarına dayalı fonlama sistemiyle çalışan bir sistem oluşturulması hedeflenmiştir.

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Tasarısı Taslağı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde 1999 Ağustos ayında kurulan Bireysel Emeklilik Komisyonundaki çalışmalardan sonra hazırlanmıştır. Bireysel Emeklilik Komisyonu Çalışmalarına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kuruluşları, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ile ilgili olan sektör temsilcileri katılmıştır.

Bireysel emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi ikinci bir emeklilik geliri ile bireylerin emeklilik hayatlarında refah seviyelerinin artmasına ve uzun vadeli yatırımlara kaynak yaratılarak sistemin yeni iş ve istihdam olanakları yaratmasına, sosyal güvenliğin kapsamının artmasına ve kamunun sosyal güvenlik kaynaklanan yükün azaltılmasına, mali sektörde uzun vadeli fonların artmasına böylece mali sektörün daha sağlıklı işlemesine, enflasyonla mücadele ve istikrarlı bir şekilde büyümeye olumlu katkı sağlamasına, kurumsal yatırım stratejileri ile piyasalardaki dalgalanmaları ve spekülasyonların azalmasına, sermaye piyasasının derinleşmesine olanak sağlayacak özel bir emeklilik sistemidir.

Bireysel emeklilik sistemine yönelik vergisel teşvikleri düzenlemek amacıyla Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na verilmiştir. Söz konusu Kanun 28 Haziran

2001 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş ve 10 Temmuz 2001 tarihinde 24458 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmış, bazı hükümleri yayımı tarihinde, diğer hükümler ise 7 Ekim 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapan Kanun ile bireysel emeklilik sistemine dair katılım aşamasında katılımcılara ve işverenlere, fonların yatırıma yönlendirilmesi aşamasında ve birikimlerin toplu para olarak veya maaş şeklinde geri alınması aşamasında vergi teşvikleri getirilmiştir.

Yapılan Mevzuat çalışmalarıyla sistemde etkili bir biçimde uygulanabilmesi için gerekli olan idari ve hukuki çerçeve oluşturulmuş, 27 Ekim 2003 tarihinde bireysel emeklilik sisteminin başlamasıyla birlikte emeklilik şirketleri faaliyete başlamıştır.

14 Haziran 2007 tarih ve 26552 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve birçok maddesi yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş Sigortacılık Kanunu ile 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun bazı maddeleri değiştirilmiştir ve kanuna çeşitli kanunlarda yeni hükümler eklenmiştir. Grup emeklilik sözleşmelerinde, katılımcı adına katkı payında ödenen katkı paylarının katılımcı tarafından hak edilmesi (vesting) süre ve koşulları, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerin ve yıllık gelir sigortasından alınan aylıkların haczedilmesinin sınırı, şirketler arası aktarımlarda gecikme cezaları gibi konularda düzenleme yapılmıştır. Ayrıca Emeklilik Gözetim Merkezi'nin görev, yetki ve sorumlulukları kanunla yeniden tanımlanmış, Müsteşarlıkça hayat ve diğer sigorta branşlarında verilecek görevler EGM'nin faaliyetlerine eklenmiştir.

29 Haziran 2012 tarihinde ve 28338 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunuyla vergi matrahından indirim yolu ile kullanılan vergi avantajı uygulaması kaldırılmıştır ve yerine devlet katkısı sistemi gelmiştir. Sistemden ayrılmalarda menkul sermaye iradı olarak tanımlanan ve stopaja tabi olan birikim tutarı uygulaması yerine, sadece irat tutarı üzerinden stopaj alınmasına yönelik değişiklikler yapılmıştır. Yapılan düzenlemelere göre, işverenler tarafından çalışanları için bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilecek

katkı paylarının brüt ücretin %10'u kadar olan üst limiti %15'e çıkarılmıştır (EGM).

2.5. Bireysel Emeklilik Sisteminin İşleyişi

Bireysel emeklilik politikalarını belirlemek ve bunların gerçekleştirilmesi hususunda önlemlerle ilgili önerilerde bulunmak üzere Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu bulunmaktadır. Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu, Hazine Müsteşarının başkanlığında Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu en az 3 ayda bir Müsteşarlıkça önerilen tarih ve gündemle toplanır (4632 sayılı kanun, 2001: madde 3).

Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun sekretarya hizmetleri Müsteşarlık tarafından yürütülmektedir. Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun çalışma esas ve usulleri Bireysel Emeklilik Danışma Kurulunun uygun görüşü alınarak Müsteşarlık tarafından bir yönetmelikle düzenlenmektedir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 3).

Mevcut sisteme göre Bireysel emeklilik sistemine dâhil olabilmek için medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip olmak gerekmektedir. Sisteme katılabilmek için şirket ile emeklilik sözleşmesi imzalanır. Emeklilik sözleşmesi; şirket nezdinde bireysel emeklilik hesabı açılması, bu hesaba katkı payı ödenmesi, ödenen bu katkı paylarının tercih edilen fonlarda yatırıma yönlendirilmesi ve hesapta biriken paraların hak sahiplerine ödenmesine ilişkin esas ve usulleri kapsayan sözleşmedir.

Emeklilik sözleşmesi, katılımcı ile bireysel emeklilik sözleşmesi şeklinde veya bir istihdam ilişkisine dayalı olarak veya katılımcı adına bir kuruluş ile grup emeklilik sözleşmesi şeklinde yapılabilir. Emeklilik sözleşmesine ve emeklilik sözleşmesinde bulunacak hususlara ilişkin esas ve usuller Kurulun görüşü alınarak Müsteşarlık tarafından belirlenir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 4).

“Emeklilik sözleşmesinde, şirket nezdinde katılımcı adına açılan bireysel emeklilik sözleşmesi hesabına katılımcı veya katılımcı nam ve hesabına ödemeyi

yapacak olan kişi katkı payı ödemesi yapar. Şirket ödenen katkı paylarını şirkete intikalini takip eden ikinci iş gününde yatırıma yönlendirmek durumundadır. Katılımcı, emeklilik sözleşmesi kapsamında, ödediği katkı paylarını birden fazla fon arasında paylaşırabilir ve bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin başka bir emeklilik şirketine aktarılmasını talep edebilir. Aktarım talebinde bulunulması halinde şirket, bildirim ulaşmasından itibaren en geç on iş günü içinde talebi yerine getirmekle ve birikimlerle birlikte hesaba ilişkin bilgi ve belgeleri aktarmakla yükümlüdür. Başka bir şirkete aktarım yapabilmesi için şirkette en az bir yıl süreyle kalınmış olması gereklidir. Müsteşarlık, bu süreyi üç yılı aşmamak üzere yeniden belirlemeye yetkilidir. Aktarıma ilişkin esas ve usuller Kurulun görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir” (4632 sayılı kanun, 2001: madde 5).

“Katılımcı, sisteme girişinden itibaren en az 10 yıl sistemde kalmak kaydıyla elli altı yaşını doldurduktan sonra sistemden emekli olmayı hak eder. Emekliliğe hak kazanan katılımcılar, bireysel emeklilik hesabındaki birikimlerinin bir program dâhilinde ödenmesini, tamamının peşinen ödenmesini veya yıllık gelir sigortası sözleşmesi çerçevesinde kendisine maaş bağlanmasını isteyebilirler” (4632 sayılı kanun, 2001: madde 6).

Şirket, katılımcının yeni bir bireysel emeklilik sözleşmesi hesabı açtırması durumunda giriş aidatı isteyebilir. Giriş aidatına ek olarak katkı payı, fon varlıkları veya fon gelirleri üzerinden de yönetim gideri ve fon işletim kesintisi yapabilir. Giriş aidatı, yönetim ve fon işletim gider kesintileri ile ilgili miktarın belirlenmesi ile ilgili karar Kurumun uygun görüş alınarak Müsteşarlık tarafından belirlenmektedir (4632 sayılı Kanun, 2001: madde 7).

2.6. Bireysel Emeklilik Sisteminin Kurumsal Yapıları

2.6.1. Hazine Müsteşarlığı

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Kanunuyla Hazine Müsteşarlığının görevleri şu şekildedir:

- Sigortacılık ve bireysel emeklilik sektörü ile ilgili mali piyasalar hakkında raporlar hazırlamak ve bu çalışmalara katılmak,

- Denetim ve izlemelerin sonuçlarını inceleyerek değerlendirmek,
- Mali piyasalar ile ilgili inceleme ve denetleme faaliyetlerinde bulunmak,
- Denetim ile ilgili denetim gerektiren işlerle ilgili ihbar ve şikâyetleri incelemek ve sonuçlandırmak,
- Kurulun görev ve yetkileri alalına giren konularda mevzuat ve uygulama ile ilgili çalışmalar yapmak, yürütmek, fikir belirtmek ve önerilerde bulunmak (EGM).

2.6.2. Takasbank

Takasbank, sermaye piyasası ve borsa mevzuatı çerçevesi gereği takas ve saklama hizmetleri vererek, yatırım bankacılığı işlemleri ile ilgili işlemleri yürütmekle görevlidir. Takasbank bireysel emeklilik sistemi fonları ile ilgili bir takım görevler üstlenmektedir:

- Fon varlıklarının saklanması,
- Fon paylarının katılımcı namına saklanması ve katılımcılara fon varlık değerleri ilgili izleme olanağı sunmak,
- Fon alım ve satım işlemlerini gerçekleştirerek, kontrolünün sağlanması,
- Fon ile yapılacak ödemelerin kontrolünü sağlamak (Takasbank).

2.6.3. Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM)

Emeklilik gözetim merkezi, bireysel emeklilik sisteminin güvenilir şekilde işleyişini sağlamak, sistem katılımcılarının hak ve menfaatlerini koruyarak denetleyici otoritelerinin karar almasına yardımcı olacak verileri sağlamak ile görevlendirilmiş bir kurumdur. Emeklilik gözetim merkezinin denetimi ve esas ve usulleri Hazine Müsteşarlığının görev ve sorumlulukları arasındadır (EGM).

2.6.4. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

Sermaye piyasası kurulu, bireysel emeklilik sisteminin denetimi ve düzenlenmesi ile görevlidir. Bireysel emeklilik şirketleri, emeklilik fonlarının üçer aylık ve yıllık dönemlerde bağımsız dış denetimi yapılmış raporlarını SPK'ya göndermek zorundadır. Fonların türleri, örgüt yapısı, faaliyete ilişkin ilke ve esaslar, fon malvarlığı, portföyün yönetimi SPK'nın sorumluluğundadır (SPK).

2.6.5. Bireysel Emeklilik Danışma Kurulu (BEDK)

Bireysel emeklilik danışma kurulu, bireysel emeklilik politikalarını belirleyerek, bu politikaların gerçekleşmesi ile ilgili gerekli önlemlerin alınması hususunda tekliflerde bulunur. Kurumsal yapının en üst kademesinde bireysel emeklilik politikalarını belirlemek için BEDK bulunmaktadır. BEDK'nın çalışma usul ve esasları BEDK'nın görüşü alınarak, Müsteşarlıkça düzenlenir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 3).

2.6.6. Bireysel Emeklilik Şirketleri

Emeklilik şirketi, 4632 sayılı Kanun'a göre kurulmuş bireysel emeklilik branşında faaliyet göstermek amacıyla ruhsat almış olan şirkettir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 8).

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Yatırım ve Tasarruf Sistemi Kanununun 8. ve 9. Maddesinde belirtildiği üzere Emeklilik Şirketlerinin kuruluş, izin ve faaliyetleri ile ilgili esaslar aşağıdaki gibidir:

- Ticari unvanında "emeklilik" ibaresi bulunması zorunludur ve kuruluş izni için Hazine Müsteşarlığına başvurulması gerekir,
- Anonim şirket olarak kurulması gerekir ve emeklilik branşında ruhsat alan şirket hayat ve ferdi kaza sigorta branşlarında da faaliyet gösterebileceklerdir,
- Kurulacak şirketin sermayesi en az yirmi milyon lira olacak, ödenmiş sermayesi on milyon lira, kalan kısmı ise üç yıl içinde ödenmelidir,
- Şirketlerin kuruluş sermayeleri Hazine Müsteşarlığı tarafından DİE, Toptan Eşya Fiyatları Endeksinin iki katını aşmayacak şekilde arttırılabilecektir,
- Şirket kurucuları, bankalar, sigorta şirketleri, tasfiyeye tabi tutulan bankerler, para ve sermaye piyasasında faaliyet gösteren diğer kurumlarda yüzde on veya daha fazla hisse sahibi olamayacaklardır,
- Şirket kuruluş izni aldıktan sonra 1 yıl içinde emeklilik branşında faaliyet ruhsatı almak için Hazine Müsteşarlığına başvurmak zorundadır,
- Faaliyet ruhsatı almak için yapılan başvurularda en az yüz bin katılımcıya hizmet verecek şekilde planlamanın yapılmış olması gerekmektedir,
- Fiziki mekân, teknik ve idari alt yapı ile insan kaynaklarının uyumu sağlanmış olmalıdır,

- Kuruluşla ilgili verilen izin tarihinden itibaren bir yıl içinde emeklilik branşı faaliyet ruhsatı almak üzere başvuru yapılmaması durumunda izin ve ruhsat geçersiz sayılmaktadır (4632 sayılı Kanun, 2001: madde 8- 9).

Kuruluş izniyle ilgili sonuçları Müsteşarlık en geç 2 ay içinde açıklamalıdır. Şirket kuruluş izni aldıktan sonra faaliyet ruhsatı başvurusunda bulunması gerekmektedir. Faaliyet ruhsatını da alan şirket en geç üç ay içinde en az üç emeklilik yatırım fonu kurmak zorundadır ve bu işlemi gerçekleştirmek için SPK'ya başvurmak zorundadır.

Şekil 2.1. Bireysel Emeklilik Şirketleri
(Kaynak: <http://www.egm.org.tr/?pid=350> Erişim tarihi: 18.10.2015)

Bireysel emeklilik şirketleri aşağıdaki gibidir:

- Aegon Emeklilik ve Hayat A.Ş.
1993 yılında Orta ve Doğu Avrupa'da kurulmuştur. 2008 yılında Türkiye'de hizmet vermeye başlamıştır.
- Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
1923 yılında İtalyan sigorta şirketi RAS'ın Şark Sigortayı kurmasıyla şirketin serüveni başlamıştır. 2014 yılının Ekim ayında Allianz Sigorta ve Yapı kredi Sigorta şirketlerinin birleşme süreci tamamlanmıştır ve faaliyetler Allianz Sigorta A.Ş adı altında devam etmektedir.

- Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş.
1980’li yıllarda hayat sigortacılığının yaygınlaşmasıyla birlikte Halk Sigorta içindeki Hayat Departmanı’nın genişletilmeye başlandı. 1990 yılında Halk Yaşam Sigorta A.Ş. olmasına karar verilen şirket 1991 yılında kuruldu. 2000 yılında Yapı Kredi Yaşam ismini alarak hizmet vermeye devam etmiştir. 2013 yılında Dünya’nın en büyük sigorta şirketlerinden biri olan Allianz, Yapı Kredi Emeklilik’in %80.07 hissesini satın alarak şirketin ana ortağı olmuştur. 2014 Ekim ayında Allianz Sigorta ile Yapı Kredi Sigorta birleşme sürecini tamamlamıştır ve Allianz Sigorta A.Ş. adı altında hizmetlerini sunmaktadır.
- Anadolu Hayat ve Emeklilik A.Ş.
1990 yılında Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi tarafından yürütülen hayat sigortacılığı faaliyetlerini üstlenerek Türkiye’nin ilk sigorta şirketi kurulmuştur. 2000 yılında Anadolu Hayat Sigorta A.Ş. halka açılan ilk hayat sigortası şirketi olmuştur. 27 Ekim 2003 tarihinde T.C. Başbakanlı Hazine Müsteşarlığı’na dönüşüm izni ruhsatı alarak ilk bireysel emeklilik sözleşmesi düzenlendi. 2005 yılında iştiraki olan Türkiye İş Bankası A.Ş. ile yürüttüğü bankasürans çalışmalarına Türk Ekonomi Bankası A.İŞ ve HSBC Bank AŞ’yi bünyesine dâhil etti. 2009 yılında Sigorta Tahkim Sistemi’ne üye olan şirket, 2015 yılında Bireysel Emeklilik Müşterilerine özel sosyal güvenlik danışmanlığı hizmeti başlatarak faaliyetlerini sürdürmektedir.
- Asya Emeklilik A.Ş.
16 Mayıs 2011 tarihinde BDDK, Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü’nden 8 Haziran 2011 tarihinde alınan izin ile 1 Temmuz 2011 tarihinde kurulmuştur.
- AvivaSa Emeklilik ve Hayat A.Ş.
31 Ekim 2007 yılında 310 yıllık geçmişe sahip olan Aviva Hayat ve Emeklilik ile Sabancı Holding bünyesindeki Aksigorta iştiraki AK Emeklilik eşit ortaklık yapılarını birleştirerek AvivaSa Emeklilik ve Hayat adını alarak faaliyetlerini devam ettirmektedir.

- Axa Hayat Emeklilik A.Ş.
Şirket, 1916 yılında Nordstern temsilcilik bürosu ile İstanbul'da kuruldu. 1918 yılında İttihadı Milli Osmanlı Sigorta Şirketi, 1968 yılında Hayat ve Hayat dışı sigorta hizmetlerini vermek için OYAK Sigorta kuruldu. 1995 yılında OYAK Sigorta, acente ve müşteri odaklı ilk Türk sigorta şirketi unvanını aldı. 2008 yılının Ağustos ayında Axa'nın OYAK'ın hisselerini alması ile birlikte şirket AXA Sigorta olarak faaliyetlerine devam etmiştir. Haziran 2010'da hayat sigortasının şirketin bünyesinde yer almasıyla birlikte, şirket Axa Hayat ve Emeklilik olarak yeni ismini alarak yoluna devam etmektedir.
- Bnp Paribas Cardif Emeklilik A.Ş.
BNP Paribas Cardif Sigorta A.Ş. ve BNP Paribas Cardif Hayat Sigorta A.Ş. Türkiye'de 2008 yılında satışa başlamıştır.
- CignaFinans Emeklilik A.Ş.
Şirket 2007 yılında Finansbank A.Ş. iştiraki olarak kurulmuştur.
- Ziraat Emeklilik A.Ş.
Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş., 11 Mayıs 2009 yılında kurulmuş, 24 Ocak 2011 tarihinde ise Bireysel Emeklilik branşında faaliyet ruhsatı almıştır.
- Ergo Emeklilik ve Hayat A.Ş.
1926 yılında kurulan şirket, 2010 yılında gerçekleşen marka değişim kampanyası ile ERDOİSVİÇRE ismini ERGO adını almıştır.
- Fiba Emeklilik A.Ş.
- Garanti Emeklilik A.Ş.
1992 yılında kurulan şirket, 2002 yılında bireysel emeklilik faaliyetlerini de bünyesine katarak hizmet vermeye devam etmektedir.
- Groupama Emeklilik A.Ş.
17 Aralık 1997 tarihinde Başak Hayat Sigorta A.Ş. unvanı ile Ziraat Bankası A.Ş. ve Başak Sigorta A.Ş. ortaklığı ile kurulmuştur. Ziraat Bankasına ait olan hisseler 2006 yılında Groupama tarafından satın alınmıştır. 2008 yılında kuruluşa katılan Güven Sigorta Hayat Sigorta ile birleşmesini tamamlamış ve 30 Eylül 2009 yılından Groupama Emeklilik unvanını almıştır.

- Halk emeklilik A.Ş.
Şirket, 1998 yılında Hayat ve Ferdi Kaza branşlarında ruhsat alarak faaliyetlerine başlamıştır. 2010 yılında emeklilik şirketine dönüşüm iznini alarak bireysel emeklilik faaliyetlerini devam ettirmektedir.
- NN Hayat ve Emeklilik A.Ş.
Şirket, 4 Aralık 2008 tarihinde ING Grubu'nun OYAK Emeklilik 'in tamamını satın alarak faaliyetlerini Türkiye'de sürdürmeye başlamıştır.
- Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş.
Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş. 2013 yılında Al Baraka Türk Katılım Bankası A.İ. ve Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. ortaklığı ile faaliyetlerine başlamıştır.
- Metlife Emeklilik ve Hayat A.Ş.
1988 yılında ALİCO Türkiye ismiyle yola çıkan Metlife Emeklilik ve Hayat A.Ş., 30 Mart 2012 yılında American Life Hayat Sigorta A.Ş. ile birleşerek faaliyetlerini sürdürmektedir.
- Vakıf Emeklilik
1991 yılında hizmet vermeye başlayan şirket, 2003 yılında Bireysel Emeklilik lisansını alarak faaliyetlerine Bireysel Emeklilik Sistemi'ni de dâhil etmiştir. (EGM)

2.6.7. Bireysel Emeklilik Aracıları

Bireysel emeklilik aracıları, emeklilik şirketlerinin emeklilik sözleşmelerine emeklilik şirketi adına aracılık eden kişilerdir. Hazine müsteşarlığı tarafından kayıt altına alınan Bireysel Emeklilik Aracıları Siciline kaydolmak zorunda olan aracılar arasında aranacak nitelikler, sınavlar ve esaslar, aracıların faaliyet alanları Müsteşarlıkça hazırlanan yönetmelikte belirtilmiştir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 10).

2.7. Bireysel Emeklilik Sisteminin Finansman Kaynakları

Bireysel emeklilik sisteminin finansman kaynakları, katılımcılar veya katılımcı nam ve hesabına ödemeyi yapan kişiler tarafından ödenen katkı payı ödemeleri ve bu ödemeler üzerinden yapılan kesintilerden sağlanmaktadır.

2.7.1. Katılımcıların veya Katılımcı Nam ve Hesabına Ödemeyi Yapan Kişiler Tarafından Yapılan Katkı Payı Ödemeleri

Bireysel emeklilik sistemi, katılımcıların veya katılımcı nam ve hesabına ödemeyi yapan kişi veya kuruluşlar tarafından yapılan ödemelerle finanse edilmektedir. Katılımcılar bireysel emeklilik sistemine yapacakları ödemelerini aylık, 3 aylık, 6 aylık veya yıllık dönemlerden birini seçerek gerçekleştirebilirler. Katılımcılar katkı payı tutarını seçtikleri emeklilik planının belirtilen asgari katkı payından az olmamak kaydıyla sözleşmede belirtirler. Katkı payı tahsilatları kredi kartı veya hesaptan katılımcının belirttiği ödeme gününde otomatik olarak yapılır. Katılımcı eğer isterse elden ödeme seçeneği ile de şirket hesabına katkı payı ödemesini havale yapabilir. Sözleşmede belirtilen ödemenin dışında da katılımcılar hesaplarına ara ödeme yapabilirler. Katılımcı adına bireysel emeklilik hesabına ödenen katkı paylarının yüzde yirmi beşi kadarı devlet tarafından devlet katkısı ödemesi olarak ayrı bir hesaba katılımcı adına ödenmektedir.

2.7.2. Gider Ödemeleri ve Gider Kesintileri

Bireysel emeklilik sisteminin finansman kaynakları katkı payı ödemeleri dışında giriş aidatı kesintisi, yönetim gider kesintisi, fon işletim gider kesintisi ve özel hizmet gideri kesintisi kaynaklarından karşılanmaktadır.

2.7.3. Giriş Aidatı

Şirketler, katılımcıların yeni bir emeklilik planı hesabı açtırmasıyla giriş aidatı talep edebilir. Giriş aidatı bir yıl içinde taksitler halinde tahsil edilmektedir. Giriş aidatının peşin olarak alınan kısmı, emeklilik teklif planının imzalandığı tarihteki asgari brüt ücretin yüzde onunu aşamaz. Ertelenen giriş aidatının tahsil edilmeyen kısmı çıkışta kesilmek üzere ertelenmektedir. Sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içinde şirketten ayrılanlar için yüzde yetmiş beşini, altı yıldan önce ayrılanlar için yüzde ellisini, on yıldan önce ayrılanlar içinse yüzde yirmi beşini aşamaz. Teklifin imzalanmasından sonra cayma hakkını kullanan katılımcılara tahsilatı yapılan katkı payı ve giriş aidatı ödemesi herhangi bir kesinti uygulanmadan iade edilir. Sistemde onuncu yılını dolduranlardan, vefat veya maluliyet nedeniyle sistemden ayrılan

katılımcıların hesaplarından ertelenmiş giriş aidatı kesintisi yapılamamaktadır (Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik [BESY], 2012: madde 20).

2.7.4. Yönetim Gider Kesintisi

Emeklilik şirketleri, katılımcılara verdikleri hizmetlerden dolayı, bireysel emeklilik sistemine yapılan katkı payları üzerinden azami yüzde iki oranında yönetim gider kesintisi alabilirler. Yönetim gider kesintisi katılımcıların birikimlerinden tahsil edilmektedir. Hesaptaki birikimin sıfır Türk Lirasının altına düşmesine sebep olacak olan kısmı tahsil edilmemektedir (BESY, 2012: madde 21).

2.7.5. Fon İşletim Gider Kesintisi

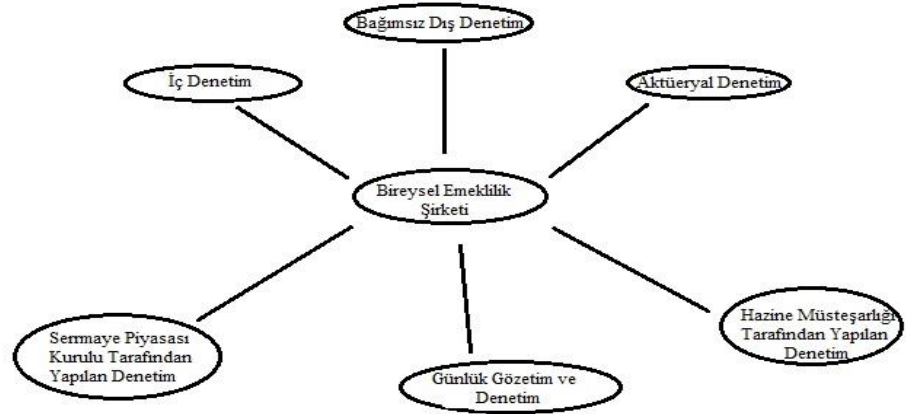
Emeklilik şirketleri, fon net varlık üzerinden hesaplanarak birinci grup para piyasası fonlarından günlük azami yüz binde üç, ikinci grup kamu/özel sektör/uluslararası borçlanma araçları fonları/kıymetli madenler/endeks fonları üzerinden günlük azami yüz binde beş virgöl yirmi beş oranında kesinti yapılabilmektedir (BESY, 2012: madde 22).

2.7.6. Özel Hizmet Gideri

Bireysel emeklilik hesabına yapılan ödemelere ara verilmesi durumunda ara verme süresi boyunca her tam ay için katılımcının birikimlerinden iki Türk Lirasını aşmayacak şekilde ek yönetim gider kesintisi alınabilir (BESY, 2012: madde 21).

2.8. Bireysel Emeklilik Sisteminde Denetim Sistemi

Bireysel emeklilik sistemi çok çeşitli denetim mekanizmaları tarafından denetlenmektedir. Sistemi denetleyen mekanizmalar; Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılan denetim, SPK tarafından yapılan denetim, Emeklilik Gözetim Merkezi tarafından yapılan günlük gözetim ve denetim, bağımsız dış denetim, iç kontrol sistemi ve iç denetim, aktüeryal denetimlerdir.

Şekil 2.2. Bireysel Emeklilik Sisteminde Denetim Sistemi

2.8.1. Hazine Müsteşarlığı Tarafından Yapılan Denetim

Şirketlerin emeklilik faaliyetleri ve sigortacılık faaliyetleri Müsteşarlığın denetimine tabidir. Müsteşarlık yılda bir kez bireysel emeklilik şirketlerini denetlemekle yükümlüdür. Müsteşarlık olağanüstü hallerde de denetim yapma yetkisine sahiptir (4632 sayılı Kanun, 2001: madde 20).

Müsteşarlık, şirketlerin aşağıdaki maddelerde yer alan konulardaki faaliyetlerini denetlemektedir;

- Şirketin kuruluş aşamasında mevzuata göre uygun görülen şartları kaybetmemiş olması,
- Şirketin yükümlülüklerini karşılayabilecek düzeyde sermayeye sahip olup olmadığını,
- Mevcut donanım ve organizasyon yapısının ihtiyaçları karşılayabilecek yeterlilikte olması,
- Katılımcıların sisteme katılmasına, mevcut şirketinden başka bir şirkete aktarım yapmasına, sistemden ayrılmasına ilişkin işlemlerde mevzuata uyulup uyulmadığına,
- Katılımcılara bildirim yükümlülüğünün yerine getirilip getirilmediğine,

- Bireysel emeklilik aracılarının uyguladığı işlemlerin mevzuata uygun olup olmadığı,
- Katılımcıların ödedikleri katkı paylarının zamanında yatırıma yönlendirip yönlendirilmediği,
- Katılımcı kayıtlarının toplanıp saklanması işlemlerinde alınan tedbirlerin kontrolü,
- Şirket nezdindeki varlıkların ekonomik ve sektörel gelişmelere uygun yönetilmesi,
- Hayat ve ferdi kaza sigorta işlemlerinin mevzuata uygunluğu,
- Mali tabloların mevzuatla belirlenmiş esas ve usullere göre yapılması denetlenmektedir (Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik [EŞY], 2002: madde 27).

2.8.2. Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yapılan Denetim

Emeklilik yatırım fonlarının kuruluş aşamasından itibaren Sermaye Piyasası Kurulu tarafından düzenlenen esaslar şu şekildedir; iç denetim ve bağımsız denetim, muhasebe, organizasyon yapısı, belge ve kayıt düzeni, katılımcıların bilgilendirilmesine ilişkin esaslar, yatırım fonu paylarının kayda alınmasına ilişkin esaslar, fon türlerine ilişkin ilkeler, fon portföyündeki varlıkların değerlendirilmesine ve saklanmasına ilişkin hususlar, fonların birleştirilmelerine ve devirlerine yönelik esaslar (Cansızlar, 2003: 5).

2.8.3. Emeklilik Gözetim Merkezince Yapılan Günlük Gözetim ve Denetim

EGM, Müsteşarlık tarafından bireysel emeklilik sisteminde faaliyet gösteren şirketlerin günlük gözetim ve denetiminin sağlanmasından görevlidir.

Emeklilik Gözetim Merkezi aşağıdaki faaliyetlerde bulunmaktadır;

- Şirketlerden verileri toplar, veri tabanı kayıtlarını toplarlar, bu kayıtları elektronik ortamda saklanmasını sağlar. Bireysel emeklilik sistemi elektronik veri ambarını oluşturur ve depolanan verilerin güvenli bir şekilde saklanmasını sağlar,

- Müsteşarlıkça belirlenen esaslara göre, şirketlerin verilerini elektronik alanlara toplar,
- Doğrulama kurallarıyla kontrol edilecek değişkenleri şirketlere bildirir,
- Şirketlerin mali tablolarındaki verilerle tutarlılığının kontrol edilmesi amacıyla Müsteşarlık tarafından uygun görülen yöntemlerle mali tablolardaki verileri toplar ve bu veriler arasındaki tutarsızlıkları Müsteşarlığa bildirir,
- Müsteşarlık, gerektiğinde şirketin veri tabanı kayıtlarına erişip kaynak doğrulama işlemi yapabilir,
- İletişim protokolü ve benzeri teknik uygulama esaslarında yapılması gereken değişikliklerle ilgili Müsteşarlığa bilgi verir (Emeklilik Gözetim Merkezi Çalışma Esasları Yönetmelik, 2008: madde 7).

2.8.4. Aktüeryal Denetim

Bireysel emeklilik şirketleri her yıl sonunda emeklilik ve sigortacılık faaliyetleri ile ilgili denetime tabi tutulmaktadır. Bu denetim, şirketlerin faaliyet gösterdiği tüm branşlarla ilgili teknik analizleri içermektedir. Denetim sonucunda hazırlanan raporlar, her yılın Mart ayı sonuna kadar Hazine Müsteşarlığına gönderilir (EŞY, 2002: madde 28).

2.8.5. İç Kontrol ve İç Denetim

Şirketlerin iç denetimi, verimliliğin, finansal ve idari konulardaki güvenilir bilgi akışının, bilgi bütünlüğünün, bilginin zamanında elde edilebilirliğinin ve şirketler tarafından yürütülen faaliyetlerin mevzuata uygunluğunu sağlar. Şirketlerin yürüttükleri faaliyetler iç denetim prosedürlerine uygun olarak şirket denetçileri tarafından denetlenmektedir. Denetleme sonucu tutulan raporlar en az on yıl süreyle saklanır (EŞY, 2002: madde 31).

2.8.6. Bağımsız Dış Denetim

Şirketlerin dış denetimi, bağımsız dış denetleme kuruluşları tarafından yılda en az bir kere yapılmaktadır. Fonların hesap ve işlemleri üçer aylık ve yıllık dönemler itibariyle bağımsız denetime tabidir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 21). Yaptırılacak bağımsız denetleme, yazılı denetleme sözleşmesine bağlanır ve bu

sözleşmenin bir kopyası denetlenecek şirket tarafından Müsteşarlığa gönderilir. Bağımsız dış denetim şirketi ile sözleşme feshedilmesi halinde veya sözleşme süre bitiminde yenilenmediği hallerde emeklilik şirketi ve bağımsız denetçi tarafından en geç on gün içinde Hazine Müsteşarlığına bildirilmelidir (EŞY, 2002: madde 30).

2.9. Türkiye’de Bireysel Emeklilik Sisteminin Uygulanması

2.9.1. Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım

Sosyal güvenlik sistemine katılım zorunluluk, Bireysel emeklilik sisteminde katılım gönüllülük esasına dayalıdır ve sisteme katılmak için medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip olmak gerekmektedir (Erol & Yıldırım, 2003: 360). Sisteme katılmak için, katılımcı ile emeklilik şirketi arasında bir emeklilik sözleşmesinin imzalanması gerekmektedir. Katılımcının ilk katkı payı ödemesinin şirkete intikal etmesiyle birlikte emeklilik sözleşmesi kurulmuş olur.

2.9.2. Bireysel Emeklilik Sisteminde Katılımcı Hakları

Katılımcı, emeklilik sözleşmesine ilk katkı payı ödemesini gerçekleştirdikten sonra 60 gün içerisinde cayma hakkını kullanabilir. Cayma talebinin şirkete ulaşmasından sonra katılımcının ödediği katkı payı, katkı payının fon getirileri ve giriş aidatı 10 iş günü içerisinde katılımcının hesabına iade edilir.

Katkı paylarının şirkete intikalinden sonra en geç 2 iş günü içinde yatırıma yönlendirmek zorundadır.

Katılımcı, sisteme ödemiş olduğu katkı payının miktarını istediği zaman azaltıp istediği zaman arttırmak hakkına sahiptir. Ayrıca katılımcı sisteme ödeme yapmaya ara verebilir.

Katılımcı, yılda 6 kez fonlarını, 4 kez de emeklilik planını değiştirme hakkına sahiptir.

Katılımcı, sisteme giriş tarihinden sonra 10 yıl sistemde kalması ve 56 yaşını doldurması halinde sistemden emeklilik hakkını elde eder.

Katılımcı, bireysel emeklilik şirketini mevcut bireysel emeklilik şirketinde en az 2 yıl kaldıktan sonra değiştirebilir. Değişiklik talebinin şirkete ulaşmasından sonra on iş günü içerisinde birikimler talep edilen şirkete aktarılmak zorundadır. Başka şirketten aktarımla gelen sözleşmenin tekrar başka bir şirkete geçebilmesi için ilgili şirkette bir yıl kalması gerekmektedir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 4- 5- 6).

2.9.3. Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılma Halinde Uygulanılacak Vergilendirme

Katılımcılar sistemden istediği zaman ayrılma hakkına sahiptir. Fakat sistemden ayrılırken belli kesintiler uygulanmaktadır. Bu kesintiler aşağıdaki hallerde, aşağıdaki şekillerde uygulanmaktadır;

- Katılımcının sistemde 10 yıldan az süreyle kalarak ayrılması halinde fon getirisi üzerinden %15 stopaj kesintisi,
- Katılımcının sistemde 10 yılını doldurarak, fakat 56 yaşını doldurmadan ayrılması halinde fon getirisi üzerinden %10 stopaj kesintisi,
- Katılımcının hem 10 yılını doldurmuş olması hem de 56 yaşını doldurmuş olmasıyla birlikte sistemden ayrılması halinde getiri üzerinden %5 stopaj kesintisi uygulanır (EGM).

2.9.4. Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısı

2003 yılından beri ülkemizde faaliyet gösteren Bireysel emeklilik sistemine 1 Ocak 2013 yılından itibaren devlet katkısı getirilmiştir. Katılımcıların ödemiş oldukları katkı paylarının %25'ine karşılık gelen tutar devlet katkısı olarak emeklilik gözetim merkezince hesaplanmaktadır. Devlet katkısı, müsteşarlık bütçesinde yer alan ödenekten katılımcıların hesaplarına yatırılmak üzere emeklilik gözetim merkezine ödenir. Devlet katkısının bir yıl içindeki maksimum tutarı bir katılımcı için ilgili takvim yılına ait asgari brüt ücretin yıllık tutarının %25'i kadardır. Devlet katkısı, katkı paylarından ayrı bir hesapta takip edilir ve Müsteşarlığın belirlediği yatırım araçlarında değerlendirilir.

Katılımcıların sistemden erken çıkması halinde vergilerde uygulanan kesintiler, Devlet katkısı tutarı üzerinden de yapılmaktadır. Sistemde 1 Ocak 2013 yılından

sonra; en az 3 yıl kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın %15'ini, en az 6 yıl kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın %35'ini, en az 10 yıl kalanlar Devlet katkısı hesabındaki tutarın %60'ını hak ederler. Sistemden emeklilik hakkı kazanarak ayrılan katılımcılar Devlet katkısının %100'ünü hak ederler. Vefat veya maluliyet haricinde sistemden erken ayrılan katılımcıların hak etmedikleri Devlet katkısı tutarı genel bütçeye gelir olarak kaydedilmektedir. Katılımcının devlet katkısı hesabına yatırılan tutarlar haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez (4632 sayılı kanun, 2001: madde 26).

2.10. Bireysel Emeklilik Aracıları

Bireysel emeklilik aracıları, herhangi bir emeklilik şirketinin emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları emeklilik şirketi adına yapan gerçek kişiyi ifade etmektedir (Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmelik [BEAY], 2009: madde 3). Bireysel emeklilik aracıları, emeklilik sözleşmeleri ile ilgili gerekli bilgileri doğru bir şekilde katılımcılara aktarmakla yükümlüdür. Bireysel emeklilik aracıları, giriş aidatı, katkı payı ya da herhangi bir sebepten dolayı katılımcıdan para tahsil edemez ve katılımcı adına fon dağılım oranlarını belirleyemez (BEAY, 2009: madde 19). Bireysel emeklilik aracıları olmak isteyen bir kişi, emeklilik gözetim merkezi tarafından yılda en az iki kere yapılan bireysel emeklilik aracıları sınavından 100 puan üzerinden 65 puan alması gerekmektedir. Sınavdan başarılı olarak lisans alma hakkını kazanan kişiler, lisans alma tarihinden sonra iki yıl içinde, takip eden dönemlerde ise yılda bir kez katılmaları gerekir.

Aracılık yapmak isteyen kişilerin bireysel emeklilik aracıları sınavından başarılı olmalarının yanı sıra bazı niteliklere de sahip olmaları gerekmektedir. Bu nitelikler şu şekilde sıralanmaktadır;

- Fakültelerin dört yıllık eğitim veren herhangi bir bölümünden mezun olmak,
- İki yıllık bankacılık, sigortacılık, borsa ve finans, finansa, işletme, maliye, menkul kıymetler ve sermaye piyasası, muhasebe, para ve sermaye yönetimi, pazarlama ve satış yönetimi bölümlerinden birinden mezun olmak,
- Lise veya dengi okul mezunu olmak ve emeklilik şirketlerinde, sigorta şirketlerinde, sigorta acentelerinde, sigorta brokerlerinde veya Müsteşarlıkça

uygun görülen benzer mali kuruluşlarda tam zamanlı personel olarak bireysel emeklilik aracılığına başvuru tarihi itibarıyla en az iki yıl çalışmış olmak,

- Müflis veya konkordato ilan etmiş olmamak, kasten işlenmiş bir suçtan ötürü beş yıl ve daha fazla süreyle hapis cezasına çarptırılmamış veya devletin güvenliğini bozacak suçlar işlememiş, Anayasal düzene ve işleyişine karşı suçlar işlememiş, milli savunmaya ve devlet sırlarına karşı suçlar işlememiş olmak gerekmektedir. Ayrıca casusluk, zimmet, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık gibi durumlardan dolayı mahkûm olmamak,
- Meslek şeref ve haysiyetine ilişkin aykırı davranışlarda bulunmamış olmak,
- Bireysel emeklilik aracılığı yapacağı şirketin emeklilik ürünleriyle ilgili eğitimlerini tamamlamış olmak,
- Emeklilik şirketi adına katılımcılara sunulan emeklilik sözleşmelerine ilişkin pazarlama ve satış faaliyetlerini çağrı merkezi, müşteri hizmetleri ve benzer isimlerle yapanlar da bireysel emeklilik araçlarında aranan niteliklere sahip olması gerekmektedir (BEAY, 2009: madde 4).

2.11. Emeklilik Yatırım Fonları

Bireysel emeklilik sistemi tam fonlamalı ve gönüllülük esasına dayalı olarak işleyen özel bir emeklilik sistemidir. Emeklilik Yatırım Fonları Hakkında Yönetmelik'in 4. maddesine göre emeklilik yatırım fonu, bireysel emeklilik şirketleri tarafından emeklilik sözleşmesi kapsamında katılımcılar hesabına bireysel emeklilik hesaplarında izlenen katkıların, riskin dağıtılması ve inançlı mülkiyet esaslarına göre işletilmesi için oluşturulan varlıklardır. Emeklilik yatırım fonları süresizdir ve tüzel kişiliği yoktur. Emeklilik yatırım fonları, Sermaye piyasası kurulundan izin alınarak emeklilik şirketleri tarafından kurulmaktadır.

Fon içtüzüğü, katılımcı ile şirket, saklayıcı ve portföy yöneticisi arasında fon portföyünün inançlı mülkiyet esaslarına göre saklanması, genel işlem şartlarını içeren bir sözleşme türüdür (4632 sayılı kanun, 2001: madde 15).

Emeklilik yatırım fonları, portföy yöneticileri tarafından yönetilmektedir. Portföy yönetim sözleşmesi esas ve usuller Müsteşarlığın görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenmektedir (4632 sayılı kanun, 2001: madde 18).

2.12. Emeklilik Yatırım Fonu Türleri

2.12.1. Gelir Amaçlı Fonlar

Yatırım yapılacak varlıklardan elde edilecek temettü ve faiz gelirlerine ağırlık verilerek belirlenen fonlardır.

- Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini düzenli temettü ödemesi yapan ve fiyat oynaklığı düşük olan hisse senetlerine yatıran ve temettü geliri elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Kamu Borçlanma Araçları Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini ters repo dâhil devlet iç borçlanma senetlerine yatıran ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Özel Sektör Borçlanma Araçları Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini özel sektör borçlanma araçlarına yatıran ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Karma Borçlanma Araçları Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini kamu ve/veya özel sektör borçlanma araçlarına yatıran ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Karma Fon: Her birinin değeri fon portföyünün %20'sinden az olmayacak şekilde, fon portföyünün %80'ini hisse senetlerine ve borçlanma araçlarına yatıran ve temettü ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Uluslararası Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini, düzenli temettü ödemesi yapan ve fiyat oynaklığı düşük olan yabancı hisse senetlerine yatıran ve temettü geliri elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Uluslararası Borçlanma Araçları Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini, yabancı borçlanma araçlarına yatıran ve faiz üzerinden gelir etmeyi amaçlayan fondur.
- Uluslararası Karma Fon: Her birinin değeri fon portföyünün %20'sinden az olmayacak şekilde, fon portföyünün en az %80'ini yabancı hisse senetlerine

ve yabancı borçlanma araçlarına yatıran ve temettü ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fondur.

- Esnek Fon: Fon portföyünün tamamını değişen piyasa koşullarına göre Yönetmeliğin 5. Maddesinde belirtilen varlık türlerinin tamamına veya bir kısmına yatıran ve temettü ve faiz üzerinden gelir elde etmeyi amaçlayan fon türüdür. Bu tarz fonların varlık dağılımları önceden belirlenemez.

2.12.2. Büyüme Amaçlı Fonlar

Yatırım yapılacak varlıklardan elde edilecek sermaye kazancına ağırlık verilerek belirlenen fonlardır.

- Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini borsada işlem gören şirketlerin hisse senetlerine yatırıp sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Küçük Şirketler Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini küçük veya büyük potansiyelinde olan şirketlerin hisse senetlerine yatıran ve sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Karma Fon: Her birinin diğeri fon portföyünün %20'sinden az olmayacak şekilde, fon portföyünün en az %80'ini hisse senetleri ve borçlanma araçlarına yatıran ve sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Uluslararası Hisse Senedi Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini, yabancı hisse senetlerine yatıran ve sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Uluslararası Karma Fon: Her birinin değeri fon portföyünün %20'sinden az olmayacak şekilde, fon portföyünün en az %80'ini yabancı hisse senetlerine ve yabancı borçlanma araçlarına yatıran ve sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.
- Esnek Fon: Fon portföyünün tamamını değişen piyasa koşullarına göre Yönetmelik'in 5. Maddesinde belirtilen varlık türlerinin tamamına veya bir kısmına yatırarak sermaye kazancı elde etmeyi amaçlayan fondur.

2.12.3. Para Piyasası Fonları

Devamlı olarak portföyünde vadesine en fazla 180 gün kalmış likiditesi yüksek olan varlıklardan oluşan portföyünün ağırlıklı ortalama vadesi en fazla 45 gün olan fondur.

- Likit Fon Kamu: Fon portföyünün en az %80'ini ters repo dâhil devlet iç borçlanma senetlerine yatırılmak amacıyla para ve sermaye piyasası araçlarında değerlendirilen fondur.
- Likit Fon Özel Sektör: Fon portföyünün en az %80'i özel sektör borçlanma araçlarına yatırılan para ve sermaye piyasasında değerlendirilen fondur.
- Likit Fon Karma: Fon portföyünün tamamını kamu ve/veya özel sektör borçlanma araçları para ve sermaye piyasası araçlarında değerlendirilen fondur.

2.12.4. Kıymetli Madenler Fonları

Fon portföyünün en az %80'ini kıymetli madenler ve altına dayalı varlıklardan oluşan fonlardır.

- Kıymetli Madenler Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini ulusal ve uluslararası borsalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenlerden oluşan varlıklara yatıran fondur.
- Altın Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini ulusal ve uluslararası borsalarda işlem gören altına dayalı varlıklara yatıran fondur.

2.12.5. İhtisaslaşmış Fonlar

Coğrafi bölge, ülke, sektör ve endeksler bazında yatırım yapan fonlardır.

- Yabancı Ülke Fonu: Fon portföyünün en az %80'ini, sadece bir yabancı ülke tarafından veya bu yabancı ülkede yerleşik şirketler tarafından ihraç edilen para ve sermaye piyasası araçlarına yatıran fon türüdür.
- Sektör Fonu: Fon portföyünün en az %80'i, belirli sektör veya sektörlerde bulunan şirketlerin hisse senetlerine yatırılan fon türüdür.

- Endeks Fonu: Hisse senedi Endeks Fonu, Tahvil Endeks Fonu, Sektör Endeks Fonu veya benzer fonlar olmak üzere ve kurulca uygun görülen endeks kapsamındaki varlıklara, fon portföyünün en az %80'ini yatıran ve temel alınan endeks ile fonu birim pay değeri arasındaki ilişki katsayısının en az 0,9 olmasını ve endekste artış kadar bir getiri elde etmeyi amaçlayan fon türüdür.

2.12.6. Diğer Fonlar

- Dengeli Fonlar: Fon portföyünün tamamını, hisse senedi ve/veya borçlanma araçlarının karmasından oluşan ve hem sermaye kazancı hem de temettü ve faiz geliri elde etmeyi amaçlayan fon türüdür.
- Esnek Fon: Fon portföyünün tamamını değişen piyasa koşullarına göre Yönetmelik'in 5. Maddesinde belirtilen varlık türlerinin tamamına veya bir kısmına yatıran ve hem sermaye kazancı hem de temettü ve faiz geliri elde etmeyi amaçlayan fon türüdür. Bu tarz fonların varlık dağılımı önceden belirlenemez (T.C. Resmi Gazete, Sermaye Piyasası Kurulu Kararı, 45/1228, 2007).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

18-61 YAŞ ARASINDAKİ KİŞİLERİN BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

(DALAMAN, ORTACA, KÖYCEĞİZ ÖRNEĞİ)

3.1. Araştırmanın Konusu

Araştırmamızın konusu, mevcut sosyal güvenlik sistemindeki finansal durumun çeşitli sebeplerle bozulmasıyla birlikte sistemin bir ayağı haline gelen bireysel emeklilik sistemine Muğla ilinin Dalaman, Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18-61 yaş arasındaki kişilerin tutumlarının değerlendirilmesidir. 2010 yılında Hazine müsteşarlığı tarafından düzenlenen bireysel emeklilik aracılığı sınavını kazanarak bu sektörde faaliyet göstermeye başladım. Muğla ilinin Dalaman ilçesinde yaşıyorum ve özel bir şirketin bünyesinde Ortaca, Dalaman, Köyceğiz ilçelerinde bulunan özel bir bankanın bireysel güvence uzmanı olarak çalışmaktayım. Bu nedenlerle konuya hâkimiyetimden ve kaynaklara kolay erişebildiğimden dolayı bu konu ve bu bölge üzerine çalışmalarımı yürüttüm.

3.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı 18-61 yaş arasındaki kişilerin bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumlarını değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Kişilerin bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumları;

Yaş,

Cinsiyet,

Eğitim,

Gelir miktarı,

Sosyal güvenlik güvencesi,

Medeni durumuna göre anlamlı farklılık oluşturmakta mıdır?

Sosyal Güvenlik sistemimizde kamu emeklilik sisteminin tamamlanmasını amaçlayan 4632 sayılı Bireysel Emeklilik tasarruf ve yatırım sistemi kanunu 28 Mart 2001 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş ve 7 Nisan 2001 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bireysel emeklilik fonlarının onaylanmasından sonra 27 Ekim 2003 tarihinden sonra fiilen uygulanmaya başlanmıştır.

Gönüllülük esasına dayalı olan sistem dünyanın çeşitli ülkelerinde bireylerin çalışırken sahip oldukları hayat standartlarını ve refah düzeylerini emekli olduktan sonrada sağlayabilmeleri amacıyla uygulanmaktadır.

Bireysel Emeklilik sistemi; bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltmek, ekonomiye uzun vadeli kaynak yaratmak, istihdamı arttırmak, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bireysel Emeklilik sisteminin özellikleri; Özel emeklilik sistemi, tam fonlamalı, gönüllülük esasına dayalı, tamamlayıcı emeklilik sistemidir. Bireysel Emeklilik için yapılan ödemelere katkı payı denilmekte ve kişilerin yaptıkları ödemeler karşılığında Emeklilik Fonları satın alınmaktadır. Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkını elde edebilmek için; sistemde en az 10 yıl (120 ay) bulunuyor olmak ve 56 yaşını doldurmak gerekmektedir. İsteyen katılımcılar belli kesintiler karşılığında sistemden emeklilik hakkını kazanmadan birikimlerini alarak sistemden çıkma hakkında sahiptir.

Kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak tanımlanan sistem 2013 yılından sonra sisteme her kesimden kişiyi teşvik amacıyla vergi indirimini kaldırarak %25 devlet katkısı ile uygulamaya devam etmektedir.

Bu araştırma ile yapılacak istatistik analizi ile Dalaman, Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde yaşayan kişilerin bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumları değerlendirilerek, değerlendirme sonuçları istatistiki bilgiler ile somutlaştırılacaktır.

Araştırma uygulanacağı ilçelerde hem Bireysel Emeklilik Sistemine olan farkındalığı arttırmayı hedeflemekte hem de sisteme olan tutumları ölçmeyi hedeflemektedir.

Bireysel Emeklilik sistemine yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Fakat daha önce ana kütleyi içerisine alan bir çalışma bulunmamaktadır.

3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Konunun Alanı ve Kapsamı: Araştırma Dalaman, Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18-61 yaş arasındaki kişilerle, veri toplama aracındaki sorularla ve 2015 yılı ile sınırlıdır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmanın amacı doğrultusunda çalışmanın modeli niceliksel araştırma yöntemlerinden olan tarama (betimsel) araştırması olarak belirlenmiştir. Tarama modeli var olan durumunun tespitini ve derinlemesine incelemesini sağlamaktadır. Bu nedenle bu çalışmada tarama modeli tercih edilmiştir. Dr. Gökhan Özsoy'a göre tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Bu amaç doğrultusunda araştırma çalışmaları, Muğla ilinin Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18-61 yaş arasındaki kişilerin bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi için 500 temsil yeteneği yüksek olan kişi üzerinde yürütülmüştür. Anket formu örneği Ek-1'de yer almaktadır.

3.4.1. Araştırma Evreni ve Örneklem Seçimi

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2014 yılı nüfus sayımı verilerine göre Muğla ilinin Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan toplam nüfus, cinsiyete göre nüfus, yaş gruplarına göre nüfus verileri aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Bu verilere göre; Dalaman ilçesinin toplam nüfusu 35.958, Ortaca ilçesinin toplam nüfusu 44.827, Köyceğiz ilçesinin toplam nüfusu 34.027'dir. Araştırmamızın çalışma evrenini oluşturan Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18- 61 yaş arası kişi sayısı 67.523'dür. Alınması gereken örneklem büyüklüğü formülüne göre ulaşılması gereken örneklem büyüklüğü sayımız 96 kişiden oluşmaktadır.

$$\text{Örnek Sayısı} = \frac{N.t.p.q}{d2.(N-1)+t2.p.q} = \frac{64849,09}{676,1804} = 95,90501 \quad (3.1)$$

N (ana kütle) :67.523

P :0,5

q :0.5

d :0.1 örnekleme hatası

t :1.96

Anket sonuçlarımızın daha güvenilir sonuçlar vermesi amacıyla kitleyi en iyi temsil eden 500 kişiden oluşan örneklem seçilmiştir. Örneklem seçiminde rastgele örneklem modeli kullanılmıştır. Bu kişiler Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan her grubu temsil eden temsil yeteneği yüksek kişilerden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak "yüz yüze anket" tekniği uygulanmış ve verileri değerlendirmek amacıyla SPSS istatistik programında frekans, t-testi ve varyans analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Tablo 3.1. Dalaman, Ortaca, Köyceğiz nüfus verileri

DALAMAN				ORTACA				KÖYCEĞİZ			
Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0-4	2.384	1.219	1.165	0-4	2.768	1.405	1.363	0-4	2.241	1.163	1.078
5-9	2.524	1.278	1.246	5-9	2.962	1.507	1.455	5-9	2.372	1.177	1.195
10-14	2.574	1.315	1.259	10-14	3.067	1.611	1.456	10-14	2.468	1.238	1.230
15-19	2.401	1.229	1.172	15-19	3.202	1.655	1.547	15-19	2.493	1.295	1.198
20-24	2.552	1.413	1.139	20-24	2.718	1.399	1.319	20-24	2.261	1.134	1.127
25-29	2.612	1.344	1.268	25-29	2.970	1.450	1.520	25-29	2.312	1.163	1.149
30-34	3.009	1.517	1.492	30-34	3.642	1.806	1.836	30-34	2.622	1.350	1.272
35-39	3.122	1.645	1.477	35-39	3.782	1.867	1.915	35-39	2.535	1.272	1.263
40-44	3.023	1.602	1.421	40-44	3.894	1.970	1.924	40-44	2.610	1.281	1.329
45-49	2.593	1.378	1.215	45-49	3.575	1.836	1.739	45-49	2.375	1.216	1.159
50-54	2.476	1.355	1.121	50-54	3.286	1.679	1.607	50-54	2.297	1.181	1.116
55-59	1.892	962	930	55-59	2.684	1.395	1.289	55-59	2.048	1.039	1.009
60-64	1.589	803	786	60-64	2.141	1.079	1.062	60-64	1.650	834	816
65-69	1.185	591	594	65-69	1.578	758	820	65-69	1.267	617	650
70-74	833	398	435	70-74	1.066	547	519	70-74	947	435	512
75-79	534	253	281	75-79	700	324	376	75-79	650	322	328
80-84	408	167	241	80-84	528	223	305	80-84	565	259	306
85-89	182	71	111	85-89	206	68	138	85-89	239	83	156
90+	65	26	39	90+	58	17	41	90+	75	22	53
	35.958	18.566	17.392		44.827	22.596	22.231		34.027	17.081	16.946

(Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu)

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1. Ankete Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri

Tablo 3.2. Katılımcıların Yaş Aralığına Göre Dağılımı

Yaş Aralığı	N	%
18-28	100	20,0
29-39	181	36,2
40-50	143	28,6
51-61	76	15,2
Total	500	100,0

Tablo 3.2. 'de ankete katılan 500 kişinin yaş aralıkları dağılımı yer almaktadır. Tabloya göre ankete katılan 500 kişinin %20'si (100 kişi) 18-28 yaş aralığında, %36,2'si (181 kişi) 29-39 yaş aralığında, %28,6'sı (143 kişi) 40-50 yaş aralığında, %15,2'si (76 kişi) 51-61 yaş aralığındadır.

Tablo 3.3. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	238	47,6
Erkek	262	52,4
Total	500	100,0

Tablo 3.3.'de ankete katılan 500 kişinin cinsiyet dağılımı yer almaktadır. Tabloya göre katılımcıların %47,6'sı (238 kişi) kadın, %52,4'ü (262 kişi) erkektir.

Tablo 3.4. Katılımcıların Medeni Hal Durumlarına Göre Dağılımları

Medeni Durum	N	%
Bekar	132	26,4
Evli	318	63,6
Boşanmış/ dul	50	10,0
Total	500	100,0

Tablo 3.4’de ankete katılan kişilerin %26,4’ü (132 kişi) bekâr, %63,6’sı (318 kişi) evli, %10’u (50 kişi) boşanmış/ duldur.

Tablo 3.5. Katılımcıların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımları

Çocuk Sayısı	N	%	Toplam %
1	100	20,0	20,0
2	192	38,4	58,4
3 ve üzeri	55	11,0	69,4
Yok	153	30,6	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.5’e göre katılımcıların %20’si (100 kişi) 1 çocuk sahibi, %38,4’ü (192 kişi) 2 çocuk sahibi, %11’i (55 kişi) 3 ve üzeri çocuk sahibi, %30,6’sı ise (153 kişi) çocuk sahibi değildirler.

Tablo 3.6. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim Durumu	N	%	Toplam %
İlkokul	96	19,2	19,2
Ortaokul	90	18,0	37,2
Lise	145	29,0	66,2
Üniversite	159	31,8	98,0
Yüksek lisans	6	1,2	99,2
Doktora	4	,8	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.6'ya göre ankete katılım sağlayan katılımcıların %19,2'sinin (96 kişi) ilkokul mezunu, %18'i (90 kişi) ortaokul mezunu, %29'u (145 kişi) lise mezunu, %31,8'i (159 kişi) üniversite mezunu, %1,2'si (6 kişi) yüksek lisans mezunu, %0,8'i (4 kişi) doktora mezunudur.

Tablo 3.7. Katılımcıların Sosyal Güvenlik Kurumu Dağılımları

Sosyal Güvenlik Kurumu	N	%	Toplam %
SSK	218	43,6	43,6
BAĞ-KUR	87	17,4	61,0
Emekli sandığı	106	21,2	82,2
Özel sandık, vakıf	39	7,8	90,0
Yok	50	10,0	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.7'ye göre ankete katılan kişilerin %43,6'sı (218 kişi) SSK'lı, %17,4'ü (87 kişi) BAĞ- KUR'lu, %21,2'si (106 kişi) Emekli Sandığı, %7,8'i (39 kişi) Özel sandık, Vakıflı, %10'u ise (50 kişi) herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna dâhil değildir.

Tablo 3.8. Katılımcıların Gelir Miktarı Dağılımları

Gelir Miktarı	N	%	Toplam %
0-500 tl	39	7,8	7,8
501- 1000 tl	61	12,2	20,0
1001- 1500 tl	106	21,2	41,2
1501- 2000 tl	74	14,8	56,0
2001- 2500 tl	85	17,0	73,0
2501tl ve üzeri	135	27,0	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.8’de ankete katılan katılımcıların gelir miktarı aralıklarının %7,8’inin (39 kişi) 0- 500 tl, %12,2’sinin (61 kişi) 501- 1000 tl, %21,2’sinin (106 kişi) 1001- 1500 tl, %14,8’inin (74 kişi) 1501- 2000 tl, %17’sinin (85 kişi) 2001- 2500 tl, %27’sinin ise (135 kişi) 2501 tl ve üzeri olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.9. Katılımcıların Tasarruf Yapabilirliği

Tasarruf Yapma	N	%	Toplam %
evet	295	59,0	59,0
hayır	205	41,0	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.9’da katılımcıların tasarruf yapıp yapamadığı üzerine veriler yer almaktadır. Katılımcıların %59’u (295 kişi) aylık kazançlarının bir kısmı ile tasarruf yapabilmekte, %41’i ise (205 kişi) aylık kazançlarından tasarruf yapamamaktadır.

Tablo 3.10 Tasarruf Yapabilenlerin Tasarruflarını Değerlendirme Biçimleri

Tasarruf Değerlendirme Biçimleri	N	%	Toplam %
Döviz alıyorum	41	8,2	13,9
Altın alıyorum	39	7,8	27,1
Faiz getirisi elde ediyorum	38	7,6	40,0
Kendi işime yatırıyorum	38	7,6	52,9
Diğer	139	27,8	100,0
Total	295	59,0	

Ankete katılan katılımcıların %59'u (295 kişi) aylık kazanç miktarlarının bir kısmı ile tasarruf yapabilmektedirler. Tasarruf yapabilen katılımcıların tasarruflarını değerlendirme biçimleri şu şekildedir; %8,2'si (41 kişi) döviz alıyor, %7,8'i (39 kişi) altın alıyor, %7,6'sı (38 kişi) faiz getirisi elde ediyor, %7,6'sı (38 kişi) kendi işine yatırıyor, %27,8'i (139 kişi) ise diğer yatırım araçlarını kullanıyor.

Tablo 3.11. Tasarruf Yapabilen Katılımcıların Aylık Tasarruf Miktar Değerleri

Tasarruf Miktarları	N	%	Toplam %
Tasarruf yapamıyorum	205	41,0	41,0
100- 300 tl	105	21,0	62,0
301- 500 tl	84	16,8	78,8
501- 700 tl	56	11,2	90,0
701 tl ve üzeri	50	10,0	100,0
Total	500	100,0	

Tasarruf yapabilen katılımcıların %59'unun (295 kişi) tasarruf miktar aralıkları tablo 3.11'de gösterilmektedir. Tasarruf miktar aralıkları şu şekildedir; %21'i (105 kişi) 100- 300 tl, %16,8'i (84 kişi) 301- 500 tl, %11,2'si (56 kişi) 501- 700 tl, %10'u (50 kişi) 700 tl ve üzeridir. %41'i (205 kişi) ise tasarruf yapamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3.12. Bireysel Emeklilik Sisteminin Bilinirliği

Bireysel Emeklilik Sistemi Bilinirliği	N	%	Toplam %
Evet	381	76,2	76,2
Hayır	119	23,8	100,0
Total	500	100,0	

Anket çalışmamıza katılan katılımcıların %76,2'si (381 kişi) bireysel emeklilik sistemin bilmekte, %23,8'i (119 kişi) ise bireysel emeklilik sistemini bilmemektedir.

Tablo 3.13. Bireysel Emeklilik Sistemi Bilinirliğinin Kaynağı

Bireysel Emeklilik Sistemi Bilinirliğinin Kaynağı	N	%	Toplam %
Reklamlardan	79	15,8	20,7
Bankalardan	225	45,0	79,8
evreenden	37	7,4	89,5
İnternetteen	23	4,6	95,5
Gazeteden	17	3,4	100,0
Total	381	76,2	

Tablo 3.13'den ankete katılan katılımcıların %76,2'sinin (381 kişi) bireysel emeklilik sistemi hakkında bilgi sahibi oldukları göstermektedir. Bilgi sahibi olan bu kişilerin bilgi edindikleri kaynaklar şu şekildedir; %15,8'i (79 kişi) reklamlardan, %45'inin (225 kişi) bankalardan, %7,4'ünün (37 kişi) evreenden, %4,6'sının (23 kişi) internetteen, %3,4'ünün (17 kişi) gazeteden.

Tablo 3.14. Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumu Dağılım Oranları

Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumu	N	%	Toplam %
Evet	157	31,4	31,4
Hayır	343	68,6	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.13'e göre ankete katılan katılımcıların %31,4'ü (157 kişi) bireysel emeklilik sistemine dâhil iken %68,6'sı ise (343 kişi) bireysel emeklilik sistemine dâhil değildir.

3.15. Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Gerekli Koşullar

Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Gerekli Koşullar	N	%	Toplam %
Gelir düzeyim yüksek olsaydı	148	29,6	43,1
Sistemin geleceğine güvenebilseydim	56	11,2	59,5
Daha az kesinti yapılısaydı	66	13,2	78,7
Sigortaların geçmiş deneyimleri iyi olsaydı	21	4,2	84,8
Bu tarz bir sisteme hiç bir şekilde katılmam	52	10,4	100,0
Total	343	68,6	

Ankete katılan kişilerin %68,8'i (343 kişi) bireysel emeklilik sistemine dâhil olmadıklarını Tablo 3.14'de görmüştük. Tablo 3.15'e göre sisteme katılmayanların hangi koşulların gerçekleşmesi ile sisteme dâhil olabilecekleri görülmektedir. Tablo 3.15'e göre %29,6 (148 kişi) gelir düzeylerinin yüksek olsaydı, %11,2'si (56 kişi) sistemin geleceğine güvenbilselerdi, %13,2'si (66 kişi) daha az kesinti yapılısaydı, %4,2'si (21 kişi) sigortaların geçmiş deneyimleri iyi olsaydı sisteme dâhil olabilecekleri, %10,4'ü ise (52 kişi) bu tarz bir sisteme hiçbir şekilde girmeyecekleri sonucunu görebiliyoruz.

Tablo 3.16. Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenleri

Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedeni	N	%	Toplam %
Gelirim yetersiz olması	159	31,8	46,4
Sisteme olan güvensizlikten dolayı	78	15,6	69,1
Faiz getirisine karşı olduğum için	32	6,4	78,4
Getiri garantisinin olmamasından dolayı	44	8,8	91,3
Sosyal güvenlik kurumunu yeterli buluyorum	30	6,0	100,0
Total	343	68,6	100,0

Tablo 3.16'ya göre katılımcılardan bireysel emeklilik sistemine dâhil olmayan katılımcıların dâhil olmak istememelerinin nedenleri gösterilmektedir. Tabloya göre %31,8'i (159 kişi) gelirlerinin yetersiz oluşundan dolayı, %15,6'sı (78 kişi) sisteme olan güvensizlikten dolayı, %6,4'ü (32 kişi) faiz getirisine karşı olduğundan dolayı, %8,8'i (44 kişi) sistemden getiri garantisi olmamasından dolayı, %6'sı (30 kişi) sosyal güvenlik sistemini yeterli bulduğundan dolayı sisteme dâhil olmak istememektedir.

Tablo 3.17. Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısının Bilinirliği

Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısının Bilinirliği	N	%	Toplam %
Evet	303	60,6	60,6
Hayır	197	39,4	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.17'de Bireysel emeklilik sisteminde katkı payları üzerine verilen %25 devlet katkısının bilinirliğinin dağılım oranları yer almaktadır. Tabloya göre %60,6'sı (303 kişi) devlet katkısını bilmekte, %39,4'ü (197 kişi) ise devlet katkısını bilmemektedir.

Tablo 3.18. Nakit Sıkıntısı Halinde İhtiyacı Karşılamaya Yönelik Tercihler

Nakit Sıkıntısı Halinde İhtiyacı Karşılamaya Yönelik Tercihler	N	%	Toplam %
Bankadan kredi çekmek	231	46,2	46,2
Bir arkadaşından borç almak	123	24,6	70,8
Araba/ev satmak	26	5,2	76,0
Altın/döviz bozmak	54	10,8	86,8
Bireysel emeklilik sisteminden çıkmak	66	13,2	100,0
Total	500	100,0	

Tablo 3.18’de göre nakit sıkıntısı içinde olan kişilerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan tercihleri gösterilmektedir. Tabloya göre %46,2’si (231 kişi) bankadan kredi çekerek, %24,6’sı (123 kişi) bir arkadaşından borç alarak, %5,2’si (26 kişi) araba/ev satarak, %10,8’i (54 kişi) altın/döviz bozarak, %13,2’si (66 kişi) mevcut

Tablo 3.19. Bireysel Emeklilik Sisteminden Emekli Olunca Toplu Para İsteme Oranları

Bireysel Emeklilik Sisteminden Emekli Olunca Toplu Para İsteme Oranları	N	%	Toplam %
Kesinlikle evet	31	6,2	19,7
Evet	34	6,8	41,4
Şu anda fikrim yok	63	12,6	81,5
Kesinlikle hayır	17	3,4	92,4
Hayır	12	2,4	100,0
Total	157	31,4	

Bireysel emeklilik sistemine katılan %31,4’ü (157 kişi) sistemden emeklilik hakkı elde ettiklerinde birikimleri maaş yerine toplu şekilde alıp almamak istemeleri durumu Tablo 3.19’da gösterilmektedir. Tabloya göre sistemden emeklilik hakkını kazanıp ayrılanların birikimlerini toplu olarak almak isteme durumları %6,2’si (31 kişi) kesinlikle evet, %6,8’i (34 kişi) evet, %12,6’sı (63 kişi) şu anda bir fikrim yok, %3,4’ü (17 kişi) kesinlikle hayır, %2,4’ü (12 kişi) hayır şeklindedir.

3.5.2. Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik analizi, ankete verilen yanıtların tutarlılığını ölçmek amacıyla yapılmaktadır. Bu analizi yaparken Cronbach's Alpha değeri dikkate alınarak anketin güvenirlilik düzeyi belirlenir. Buna göre güvenirlilik aralıkları şu şekildedir;

Tablo 3. 20: Alfa Katsayısının Bulunabileceği Aralıklar ve Ölçeğin Güvenirlilik Durumları

$0.00 < a < 0.40$	Güvenilir Değil
$0.40 < a < 0.60$	Düşük Güvenirlilikte
$0.60 < a < 0.80$	Oldukça Güvenilir
$0.80 < a < 1.00$	Yüksek Güvenirlilikte

Kaynak: <http://musaunalan.com/2014/11/03/guvenirlilik-analizireliability-analysis-nedir-nasil-yapilir/>, Erişim: 03.02.2016).

Anket çalışmasında demografik özellikli sorular dikkate alınmadan yapılan güvenirlilik analiz sonucu aşağıdaki gibidir.

Güvenirlilik Analizi	
Cronbach's Alpha	Madde Sayısı (N)
,686	17

Güvenirlilik analizimizin sonucuna göre Alfa (Cronbach Alpha Coefficient) modelinin kullanıldığı analizde $0.60 \leq \alpha < 0.80$ arasında yer alması nedeniyle analiz oldukça güvenilir düzeyde yer almaktadır.

Verilere parametrik veya nanparametrik test yapabilmesi için dağılımlarının araştırılması gerekir. Bu amaçla veri sayısı 500 olduğu için normal dağıldığı varsayılarak analizler yapılmıştır.

3.5.3. Verilerin t Testi ve Varyans Analizleri

Varyans analizi; gruplar içindeki değişim ile gruplar arasındaki değişimi karşılaştırmak ve her gruptan örnekler alınarak bilinmeyen ortalamaları karşılaştırma tekniğine denir. Varyans analizinde gruplar arasındaki değişim ile grup ortalamaları arasındaki değişim incelenmektedir (Gavcar, 2011: 213). Student dağılımı olarakta bilinen t dağılımı incelenen bir değişken yönünden herhangi bir grubun farklı koşullar altındaki tepkilerinde farklılığın olup olmadığının incelenmesine yönelik geliştirilmiş bir analiz yöntemidir (Gavcar, 2011: 99).

Tablo 3.21. Yaşa Göre Varyans Analizi

Yaşa Göre Varyans Analizi	F	Anlamlılık
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	,762	,516
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	13,442	,000*
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	8,898	,000*
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	,581	,628
S13- Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?	8,676	,000*
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	2,420	,066
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	,924	,430
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	10,421	,000*

Tablo 3.21. (Devam)

S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	7,132	,000*
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	1,925	,128
5’li Likert Test 1- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak isterim	3,080	,027*
5’li Likert Test 2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	1,770	,152
5’li Likert Test 3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	4,946	,002
5’li Likert Test 4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	5,397	,001*
5’li Likert Test 5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	1,961	,119
5’i Likert Test 6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	1,076	,359
5’li Likert Test 7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	3,313	,020*

*P<0.05 hata payında S10, S11, S13, S16, S17 ve 5’li Likert Ölçeği S1, S3, S4, S7 sorulara göre yaş yönünden fark vardır. Farklılıkların hangi yaş aralıklarından kaynaklandığına dair Duncan Testleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3.22. Yaşa Göre Aylık Tasarruf Miktarının Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
18-28	100	1,6900	
51-61	76	1,9474	
29-39	181		2,4475
40-50	143		2,6643
Sig.		,143	,217

Tablo 3.22'de (Aylık Ortalama Tasarruf Miktarınız Ne Kadar?) fark 18-28 ve 51-61 ile 29-39 ve 40-50 arasındadır.

Tablo 3.23. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Hakkındaki Bilgi Sahipliği Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
29-39	181	1,1547	
40-50	143	1,2238	
18-28	100	1,2500	
51-61	76		1,4474
Sig.		,106	1,000

Tablo 3.23'de (Bireysel Emeklilik Hakkında Bilginiz Var mı?) fark 51-61 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.24. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumunun Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
29-39	181	1,5912	
40-50	143	1,6364	
18-28	100		1,8100
51-61	76		1,8421
Sig.		,457	,597

Tablo 3.24’de (Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Misiniz?) fark 29-39 ve 40-50 ile 18-28 ve 51-61 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.25. Yaşa Göre Devlet Katkısı Hakkındaki Bilgi Sahipliği Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
29-39	181	1,2818	
18-28	100	1,3900	
40-50	143	1,4056	
51-61	76		1,6447
Sig.		,065	1,000

Tablo 3.25’de (Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Biliyor Musunuz?) fark 51-61 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre 51-61 yaş arasındaki kişilerin devlet katkısını bilme oranı diğer yaş gruplarına göre daha düşüktür.

Tablo 3.26. Yaşa Göre Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Durumundaki Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
18-28	100	1,8400	
51-61	76	1,8421	
29-39	181		2,2597
40-50	143		2,5734
Sig.		,991	,099

Tablo 3.26’da (Nakit Sıkıntısı İçinde Olsaydınız Tercihiniz Ne Olurdu?) fark 18-28 ve 51-61 ile 29-39 ve 40-50 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.27. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İsteme Durumuna Göre Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
51-61	75	2,9333	
18-28	99	3,2929	3,2929
40-50	142	3,4014	3,4014
29-39	177		3,9492
Sig.		,220	,083

Tablo 3.27'de (Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İsterim) fark 29-39 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre 29-39 yaş arasındaki kişiler bireysel emeklilik sistemine katılma konusunda diğer yaş gruplarına göre daha olumludur.

Tablo. 3.28. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Bir Tasarruf Sistemi Olma Durumuna Göre Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
51-61	75	3,1333	
18-28	100		3,4600
40-50	142		3,5634
29-39	181		3,7624
Sig.		1,000	,080

Tablo 3.28'de (Bireysel Emeklilik Sistemi Uzun Süreli Bir Tasarruf Sistemidir) fark 51- 61 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. 51- 61 yaş arasındaki kişiler diğer yaş aralığındaki kişilere göre bireysel emeklilik sisteminin uzun süreli bir tasarruf sistemi olduğuna daha az oranda inanmaktadırlar.

Tablo 3.29. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etme Durumuna Göre Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
51-61	76	3,2500	
18-28	100	3,4300	
40-50	143	3,4685	
29-39	180		3,8667
Sig.		,236	1,000

Tablo 3.29'da (Bireysel Emeklilik Sistemi Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Eder) fark 29-39 yaş arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre 29- 39 yaş aralığında yer alan kişiler bireysel emeklilik sisteminin katılımcıları daha çok tasarrufa teşvik ettiğini düşünmektedir.

Tablo 3.30. Yaşa Göre Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Güvencesinin Önemli Olma Durumuna Göre Varyans Analizi

Yaş aralığınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
51-61	76	3,6316	
18-28	100	3,8600	3,8600
40-50	143	3,8951	3,8951
29-39	180		4,0722
Sig.		,075	,154

Tablo 3.30'da (Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Güvencesi Önemlidir) fark 51-61 ile 29-39 yaş aralığındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre 29-39 yaş aralığındaki kişiler diğer yaş gruplarında yer alan kişilere göre bireysel emeklilik sisteminde devlet güvencesinin daha önemli olduğunu düşünmektedirler

Tablo 3. 31. Medeni Duruma Göre Varyans Analizleri

Medeni Duruma Göre Varyans Analizi	F	Anlamlılık
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	1,354	,260
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	1,434	,239
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	1,836	,161
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	,472	,624
S13- Bireysel emeklilik sistemine dahil misiniz?	,015	,985
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	,554	,575
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	2,364	,096
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	3,568	,029*
S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	,619	,539
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	2,144	,121
5’li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dahil olmak isterim	,376	,687
5’li Likert S2-Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	,305	,737

Tablo 3.31. (Devam)

5’li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	,356	,701
5’li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	,201	,818
5’li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	1,303	,273
5’li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	,611	,543
5’li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	,618	,540

*P<0.05 hata payında S16’ya göre yaş Medeni Durum yönünden fark vardır. Farklılığın hangi yaş aralıklarından kaynaklandığına dair Duncan Testi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.32. Medeni Duruma Göre Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katılımının Bilinirliğine Göre Varyans Analizi

Medeni haliniz?	N	Alpha’nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Bekâr	132	1,3258	
Evli	318	1,3994	
Boşanmış/ dul	50		1,5400
Sig.		,291	1,000

Tablo 3.32’de (Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katılımını Biliyor Musunuz?) fark boşanmış/ dul kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.33. Çocuk Sahipliği ile ilgili Varyans Analizi

Çocuk Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi	F	Sig.
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	,709	,547
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	,764	,515
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	4,020	,008
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	,471	,703
S13- Bireysel emeklilik sistemine dahil misiniz?	1,786	,149
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	1,040	,375
S15- Bireysel emeklilik sistemine dahil olmak istememenizin nedeni nedir?	3,534	,015*
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	3,216	,023*
S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	,607	,611
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	,447	,720
5’li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dahil olmak isterim	,698	,553
5’li Likert S2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	1,094	,351

Tablo 3.33. (Devam)

5'li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	2,085	,101
5'li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	1,100	,348
5'li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	2,787	,040*
5'li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	,804	,492
5'li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	1,675	,171

*P<0.05 hata payında S11, S15, S16 ve 5'li Likert Testi S5'e göre Çocuk Sayısı yönünden fark vardır. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığına dair Duncan Testi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.34. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Bilgi Sahipliği Varyans Analizi

Kaç çocuğunuz var?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
1	100	1,1700	
yok	153	1,1830	
2	192	1,2812	1,2812
3 ve üzeri	55		1,3636
Sig.		,078	,168

Tablo 3.34'de (Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Bilginiz Var mı?) fark 3 ve üzeri çocuk sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.35. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedeni Varyans Analizi

Kaç çocuğunuz var?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
1	62	1,7258	
yok	106	2,1792	2,1792
2	131	2,1832	2,1832
3 ve üzeri	44		2,5682
Sig.		,054	,102

Tablo 3.35'de (Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememenizin Nedeni Nedir?) fark 3 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.36. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme Varyans Analizi

Kaç çocuğunuz var?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Yok	153	1,3268	
2	192	1,3958	
1	100	1,4000	
3 ve üzeri	55		1,5636
Sig.		,318	1,000

Tablo 3.26'da (Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Biliyor Musunuz?) fark 3 ve üzeri çocuk sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.37. Çocuk Sahipliği İle İlgili Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığını Düşünme Üzerine Varyans Analizi

Kaç çocuğunuz var?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
3 ve üzeri	55	2,8909	
Yok	153		3,2876
2	192		3,3229
1	100		3,4400
Sig.		1,000	,384

Tablo 3.37'de (Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığını Düşünüyorum) fark 3 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerin vermiş olduğu cevaplardan kaynaklanmaktadır ve en küçük ortalamaya sahip gruptur.

Tablo 3.38. Eğitim Yönünden Varyans Analizleri

Eğitim Yönünden Varyans Analizi	F	Anlamlılık
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	1,460	,203
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	9,790	,000*
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	20,768	,000*
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	1,632	,151
S13- Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?	11,076	,000*
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	,536	,749
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	1,427	,214
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	25,178	,000*
S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	1,699	,133
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	1,329	,262
5’li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dahil olmak isterim	1,490	,191
5’li Likert S2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	,894	,485

Tablo 3.38. (Devam)

5’li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	4,076	,001*
5’li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	2,552	,027*
5’li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	2,892	,014*
5’li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	1,515	,184
5’li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	4,035	,001*

*P<0.05 hata payında S10, S11, S13, S16 ve 5’li Likert testi S3, S4, S5 ve S7’ye göre Eğitim yönünden anlamlı farklılık vardır. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığına dair Duncan Testi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.39. Eğitim Yönünden Aylık Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha’nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
İlkokul	96	1,8125		
Ortaokul	90	1,8444		
Üniversite	159	2,5094	2,5094	
Lise	145	2,5103	2,5103	
Yüksek lisans	6		3,1667	
Doktora	4			4,7500
Sig.		,213	,223	1,000

Tablo 3.39’da (Aylık Ortalama Tasarruf Miktarınız Ne Kadar?) fark doktora mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre eğitim seviyesi arttıkça aylık ortalama tasarruf miktarı da artmaktadır.

Tablo 3.40. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Bilgi Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Yüksek lisans	6	1,0000	
Doktora	4	1,0000	
Üniversite	159	1,1258	
Lise	145	1,1310	
Ortaokul	90	1,2667	
İlkokul	96		1,5833
Sig.		,118	1,000

Tablo 3.40'da (Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Bilginiz Var Mı?) fark ilkokul mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır. Verilere göre eğitim durumu arttıkça bireysel emeklilik sisteminin bilinirliği artmaktadır.

Tablo 3.41. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumuna Göre Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Yüksek lisans	6	1,1667		
Üniversite	159		1,5660	
Lise	145		1,6069	
Ortaokul	90		1,8556	1,8556
İlkokul	96		1,8646	1,8646
Doktora	4			2,0000
Sig.		1,000	,114	,432

Tablo 3.41'de (Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Misiniz?) fark yüksek lisans, mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.42. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Doktora	4	1,0000		
Yüksek lisans	6	1,1667	1,1667	
Üniversite	159	1,1698	1,1698	
Lise	145	1,3379	1,3379	
Ortaokul	90		1,5111	1,5111
İlkokul	96			1,7708
Sig.		,070	,064	,128

Tablo 3.42'de (Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Biliyor Musunuz?) fark ilkokul mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.43. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Tasarruf Sistemi Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Doktora	4	2,5000	
İlkokul	96	3,1979	3,1979
Ortaokul	89	3,3708	3,3708
Lise	145		3,6552
Yüksek lisans	6		3,6667
Üniversite	158		3,7911
Sig.		,081	,270

Tablo 3.43'de (Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir) fark lise, üniversite ve yüksek lisans mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır ve doktora eğitimi diğer gruplardan daha düşük ortalamaya sahiptir.

Tablo 3.44. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etmesi Durumu İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Doktora	4	2,5000	
İlkokul	95	3,2842	3,2842
Ortaokul	90	3,4333	3,4333
Lise	145		3,6483
Yüksek lisans	6		3,6667
Üniversite	159		3,7736
Sig.		,080	,398

Tablo 3.44'de (Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder) fark lise, üniversite ve yüksek lisans mezunu ile doktora arasında vardır.

Tablo 3.45. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığını Düşünme Durumu Hakkında Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Doktora	4	2,7500	
İlkokul	96	3,0312	3,0312
Ortaokul	90	3,0889	3,0889
Lise	145	3,3724	3,3724
Üniversite	159	3,4717	3,4717
Yüksek lisans	6		3,8333
Sig.		,155	,112

Tablo 3.45'de (Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum) fark yüksek lisans mezunu kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.46. Eğitim Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Güvencesinin Önemli Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi

Eğitim durumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Doktora	4	2,7500		
İlkokul	96		3,7188	
Ortaokul	90		3,7444	
Lise	145		3,9172	3,9172
Üniversite	158		4,1203	4,1203
Yüksek lisans	6			4,6667
Sig.		1,000	,371	,079

Tablo 3.46'da (Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir) doktora mezunu olanları yüksek lisans ve diğer mezun gruplarından anlamlı bir şekilde farklıdır. Ayrıca yüksek lisans mezunu olanlar anlamlı şekilde ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunlarından yüksek ortalamaya sahiptir.

Tablo 3.47. Sosyal Güvenlik Yönünden Varyans Analizleri

Sosyal Güvenlik Yönünden Varyans Analizi	F	Anlamlılık
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	,915	,455
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	29,929	,000*
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	24,699	,000*
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	1,393	,236
S13- Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?	17,264	,000*
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	9,686	,000*
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	10,068	,000*
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	10,826	,000*
S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	4,903	,001*
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	,513	,726
5’li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dahil olmak isterim	1,660	,158
5’li Likert S2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	,745	,562

Tablo 3.47. (Devam)

5’li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	3,287	,011*
5’li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	3,341	,010*
5’li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	6,703	,000*
5’li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	1,162	,327
5’li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	3,230	,012*

* $P < 0.05$ hata payında s10, s11, s13, s14, s15, s16, s17 ve 5’li Likert testi S3, S4, S5 ve S7’ye göre Sosyal Güvenlik yönünden anlamlı farklılık vardır. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığına dair Duncan Testi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.48. Sosyal Güvenlik Yönünden Aylık Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha’nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Yok	50	1,3200		
SSK	218		1,8440	
Emekli sandığı	106			2,7830
Özel sandık, vakıf	39			2,9487
BAĞ-KUR	87			3,0230
Sig.		1,000	1,000	,277

Tablo 3.48’de (Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?) herhangi bir sosyal güvencesi olmayan diğer bütün gruplara göre anlamlı şekilde en küçük ortalamaya sahiptir ve onu SSK grubu izlemektedir. Emekli Sandığı, Özel Sandık ve Vakıf, BAĞ-KUR arasında anlamlı farklılık yoktur.

Tablo 3.49. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkındaki Bilgi Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Emekli sandığı	106	1,0755		
Özel sandık, vakıf	39	1,1538	1,1538	
BAĞ-KUR	87	1,1724	1,1724	
SSK	218		1,2477	
Yok	50			1,7200
Sig.		,167	,181	1,000

Tablo 3.49'da (Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?) fark herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna dâhil olmayan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.50. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05			
		1	2	3	4
Özel sandık, vakıf	39	1,2564			
Emekli sandığı	106		1,5566		
BAĞ-KUR	87		1,6782	1,6782	
SSK	218			1,7798	1,7798
Yok	50				1,9000
Sig.		1,000	,100	,169	,104

Tablo 3.50'de (Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?) fark özel sandık, vakıf kurumuna dâhil kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.51. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Gerekli Koşullar İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
SSK	169	1,9467	
Özel sandık, vakıf	10	2,0000	
Yok	45	2,2222	
BAĞ-KUR	59		2,9322
Emekli sandığı	60		3,0000
Sig.		,467	,848

Tablo 3.51'de (Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?) fark BAĞ-KUR ve emekli sandığına dâhil kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.52. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenleri İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Yok	45	1,6889		
SSK	169	1,8639	1,8639	
Özel sandık, vakıf	10	2,2000	2,2000	
BAĞ-KUR	59		2,5254	2,5254
Emekli sandığı	60			2,9167
Sig.		,143	,057	,234

Tablo 3.52'de (Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?) fark emekli sandığı sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.53. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
Özel sandık, vakıf	39	1,1538		
Emekli sandığı	106	1,2736	1,2736	
BAĞ-KUR	87		1,3563	
SSK	218		1,4358	
Yok	50			1,7200
Sig.		,132	,053	1,000

Tablo 3.53'de (Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?) fark herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna dâhil olmayan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.54. Sosyal Güvenlik Yönünden Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Durumundaki Tercihlerle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
SSK	218	1,9679		
BAĞ-KUR	87	2,0345	2,0345	
Yok	50	2,4200	2,4200	2,4200
Emekli sandığı	106		2,5000	2,5000
Özel sandık, vakıf	39			2,7949
Sig.		,076	,067	,143

Tablo 3.54'de (Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?) fark özel sandık, vakıf sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.55. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Uzun Süreli Bir Tasarruf Sistemi Olma İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
BAĞ-KUR	86	3,3372	
Yok	50	3,3600	
Emekli sandığı	105	3,4952	
SSK	218	3,6009	
Özel sandık, vakıf	39		4,1282
Sig.		,250	1,000

Tablo 3.55'de (Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir) fark özel sandık, vakıf sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.56. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Katılımcıları Tasarrufa Teşvik Etmesi İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
Yok	50	3,2600	
BAĞ-KUR	87	3,2989	
Emekli sandığı	106	3,6132	
SSK	217	3,6406	
Özel sandık, vakıf	39		4,0769
Sig.		,114	1,000

Tablo 3.56'da (Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder) fark özel sandık, vakıf sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.57. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminin Yeterince Tanıtımının Yapıldığı İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
BAĞ-KUR	87	2,9310		
Yok	50	3,1200	3,1200	
Emekli sandığı	106	3,2547	3,2547	
SSK	218		3,3532	
Özel sandık, vakıf	39			4,0256
Sig.		,112	,255	1,000

Tablo 3.57'de (Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum) BAĞ-KUR grubu en düşük ortalamaya sahiptir. SSK ve Özel Sandık, Vakıf ortalamaları arasında da anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Tablo 3.58. Sosyal Güvenlik Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devletin Güvencesinin Önemli Olması İle İlgili Varyans Analizi

Sosyal güvenlik kurumunuz?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
BAĞ-KUR	87	3,6782	
SSK	217	3,8940	
Emekli sandığı	106	3,9151	
Yok	50	4,0200	
Özel sandık, vakıf	39		4,3846
Sig.		,077	1,000

Tablo 3.58'de (Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir) fark özel sandık, vakıf sahibi kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.59. Gelir Yönünden Varyans Analizi

Gelir Yönünden Varyans Analizi	F	Anlamlılık
	3,561	,004*
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?		
	72,427	,000*
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?		
	33,082	,000*
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?		
	1,908	,092
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?		
	14,283	,000*
S13- Bireysel emeklilik sistemine dahil misiniz?		
	11,397	,000*
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?		
	11,442	,000*
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?		
	19,226	,000*
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?		
	5,082	,000*
S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?		
	1,531	,184
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?		
	,640	,669
5'li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak isterim		
	1,359	,238
5'li Likert S2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır		

Tablo 3.59. (Devam)

5’li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	,666	,650
5’li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	,938	,456
5’li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	,263	,933
5’li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	1,817	,108
5’li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	,283	,922

*P<0.05 hata payında S9, S10, S11, S13, S14, S15, S16, S17’ye göre gelir yönünden anlamlı farklılık vardır. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığına dair Duncan Testi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.60. Gelir Yönünden Tasarrufları Değerlendirme Durumlarına Göre Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha’nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
501- 1000 tl	14	2,8571	
1001- 1500 tl	39	3,1026	3,1026
0-500 tl	5	3,2000	3,2000
1501- 2000 tl	44	3,3864	3,3864
2501tl ve üzeri	127	3,8425	3,8425
2001- 2500 tl	66		4,0303
Sig.		,079	,099

Tablo 3.60’da (Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?) fark gelir seviyesi 2001-2500 tl aralığındaki kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.61. Gelir Yönünden Aylık Ortalama Tasarruf Miktarı İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05				
		1	2	3	4	5
0-500 tl	39	1,2051				
501- 1000 tl	61	1,2951				
1001- 1500 tl	106		1,6415			
1501- 2000 tl	74			2,0000		
2001- 2500 tl	85				2,4353	
2501tl ve üzeri	135					3,6000
Sig.		,605	1,000	1,000	1,000	1,000

Tablo 3.61'de (Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?) fark gelir seviyesi 0-500 tl ve 501-1000 tl aralığının dışındaki kişilerden kaynaklanmaktadır. Gelir Miktarı arttıkça aylık ortalama tasarruf miktarı da artmaktadır.

Tablo 3.62. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Hakkındaki Bilgi Sahipliği İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
2501tl ve üzeri	135	1,0370		
2001- 2500 tl	85	1,0824		
1501- 2000 tl	74		1,2297	
501- 1000 tl	61		1,3443	
1001- 1500 tl	106		1,3491	
0-500 tl	39			1,8205
Sig.		,466	,069	1,000

Tablo 3.62'de (Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?) fark gelir seviyesi 0-500 tl arasında olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.63. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olma Durumu İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05		
		1	2	3
2501tl ve üzeri	135	1,4963		
2001- 2500 tl	85	1,5529	1,5529	
1501- 2000 tl	74		1,6757	
1001- 1500 tl	106			1,8302
501- 1000 tl	61			1,9016
0-500 tl	39			1,9231
Sig.		,439	,094	,233

Tablo 3.63'de (Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?) fark gelir seviyesi 2501 tl ve üzeri, 2001-2500 tl ve 1501 tl- 2000 tl aralığındaki kişiler hariç diğer gelir seviyesinde olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.64. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmak İçin Koşullar İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05			
		1	2	3	4
501- 1000 tl	56	1,5893			
1001- 1500 tl	87	1,8276	1,8276		
0-500 tl	36		2,3056	2,3056	
1501- 2000 tl	50			2,6600	2,6600
2001- 2500 tl	47			2,8511	2,8511
2501tl ve üzeri	67				3,0448
Sig.		,367	,071	,050	,171

Tablo 3.64'de (Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?) fark gelir seviyesi 2501 tl ve üzeri olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.65. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sistemine Dâhil Olmak İstememe Nedenleri İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05			
		1	2	3	4
501- 1000 tl	56	1,5179			
0-500 tl	36	1,6389			
1001- 1500 tl	87	1,8391	1,8391		
1501- 2000 tl	50		2,2600	2,2600	
2501tl ve üzeri	67			2,7164	2,7164
2001- 2500 tl	47				2,9362
Sig.		,220	,087	,064	,372

Tablo 3.65'de (Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?) fark gelir seviyesi 2001- 2500 tl arasında olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.66. Gelir Yönünden Bireysel Emeklilik Sisteminde Devlet Katkısını Bilme İle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05			
		1	2	3	4
2501tl ve üzeri	135	1,1630			
2001- 2500 tl	85	1,2353			
1501- 2000 tl	74		1,4459		
1001- 1500 tl	106		1,5189	1,5189	
501- 1000 tl	61			1,6066	
0-500 tl	39				1,7692
Sig.		,337	,334	,245	1,000

Tablo 3.66'da (Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?) fark gelir seviyesi 0- 500 tl arasındaki kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.67. Gelir Yönünden Nakit Sıkıntısı İçinde Olma Halindeki Tercihlerle İlgili Varyans Analizi

Gelir miktarınız?	N	Alpha'nın alt kümesi = 0.05	
		1	2
1501- 2000 tl	74	1,8514	
1001- 1500 tl	106	2,0094	
501- 1000 tl	61	2,0164	
2001- 2500 tl	85	2,0941	
0-500 tl	39	2,1538	
2501tl ve üzeri	135		2,7111
Sig.		,265	1,000

Tablo 3.67'de (Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?) fark gelir seviyesi 2501 tl ve üzeri olan kişilerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 3.68. Cinsiyet Yönünden T Testi

Cinsiyet Yönünden t Testi	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma
Kendiniz, aileniz, varsa çocuklarınız için tasarruf yapabiliyor musunuz?	Kadın	238	1,4412	,49757
	Erkek	262	1,3817	,48673
Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Kadın	133	3,6692	1,54096
	Erkek	162	3,6543	1,48416
Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	Kadın	238	2,0882	1,23785
	Erkek	262	2,4580	1,44243
Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	Kadın	238	1,2563	,43751
	Erkek	262	1,2214	,41597
Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	Kadın	177	2,0339	,81113
	Erkek	204	2,2402	1,07188
Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?	Kadın	238	1,6975	,46032
	Erkek	262	1,6756	,46906
Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	Kadın	165	2,1939	1,46044
	Erkek	178	2,4719	1,44652
Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	Kadın	165	2,0970	1,36250
	Erkek	178	2,1966	1,35321
Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	Kadın	238	1,4202	,49463
	Erkek	262	1,3702	,48379
Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	Kadın	238	2,1387	1,38470
	Erkek	262	2,2595	1,50396
Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	Kadın	71	2,8028	1,11637
	Erkek	86	2,5233	1,15531
Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak isterim	Kadın	234	3,4786	1,31089
	Erkek	259	3,5290	3,48114

Tablo 3. 68. (Devam)

Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	Kadın	237	3,7342	3,55362
	Erkek	262	3,4275	1,31324
Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	Kadın	238	3,6134	1,20554
	Erkek	260	3,4923	1,25662
Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	Kadın	237	3,6582	1,27112
	Erkek	262	3,4924	1,34119
Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	Kadın	238	3,3739	1,17950
	Erkek	262	3,2099	1,14713
Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	Kadın	238	2,7941	1,39757
	Erkek	262	2,7863	1,26859
Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	Kadın	238	4,0000	,97652
	Erkek	261	3,8314	1,11732

Cinsiyet yönünden t testi analizine göre çıkan sonuçlar şu şekilde yorumlanmaktadır.

Kadınların, tasarruf eğilimleri, bireysel emeklilik sistemine katılımları, devlet katkısını bilme oranları, bireysel emeklilik sisteminin gelecek için yararlı olduğuna inanmaları, bireysel emeklilik sisteminin uzun süreli bir tasarruf sistemi olduğunu düşünmeleri, bireysel emeklilik sisteminin katılımcıları tasarrufa teşvik ettiğine inanmaları, bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünmeleri ve devlet güvencesini önemsemeleri erkeklere göre daha yüksek oranlardadır.

Erkeklerin ise tasarruf miktarları ve bireysel emeklilik sistemine katılma istekleri kadınlara göre daha yüksek oranlardadır.

Tablo 3.69. Levene Testi

Levene Testi		Eşit Varyanslar için				
		Levene Testi		t	df	Sig. (2-tailed)
		F	Anlamlılık			
S8- Kendiniz, aileniz, varsa çocuklarınız için tasarruf yapabiliyor musunuz?	Eşit olmayan Varyans			1,349	491,128	,178
S9- Tasarruflarınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?	Eşit varyans	2,786	,096	,084	293	,933
S10- Aylık tasarruf miktarınız ortalama ne kadar?	Eşit olmayan varyans			-3,084	496,420	,002*
S11- Bireysel emeklilik sistemi hakkında bilginiz var mı?	Eşit varyans	3,334	,068	,915	498	,361
S12- Bireysel emeklilik sistemi ile ilgili bilgileri hangi kaynaktan edindiniz?	Eşit olmayan varyans			-2,134	372,323	,034*
S13- Bireysel emeklilik sistemine dâhil misiniz?	Eşit varyans	1,112	,292	,526	498	,599
S14- Bireysel emeklilik sistemine katılmanız için hangi koşul gerçekleşmeli?	Eşit varyans	,029	,865	-1,770	341	,078
S15- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak istememenizin nedeni nedir?	Eşit varyans	,354	,552	-,679	341	,497
S16- Bireysel emeklilik sisteminde devlet katkısını biliyor musunuz?	Eşit olmayan varyans			1,139	491,115	,255

Tablo 3. 69. (Devam)

S17- Nakit sıkıntısı içinde olsaydınız tercihiniz ne olurdu?	Eşit olmayan varyans				-,936	497,907	,350
S18- Bireysel emeklilik sisteminden emekli olduğunuzda birikimlerinizi maaş yerine toplu olarak almak ister misiniz?	Eşit varyans	1,082	,300	1,532	155	,128	
5’li Likert S1- Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak isterim	Eşit varyans	1,634	,202	-,208	491	,835	
5’li Likert S2- Bireysel emeklilik sistemi geleceğim için yararlıdır	Eşit varyans	,010	,920	1,302	497	,193	
5’li Likert S3- Bireysel emeklilik sistemi uzun süreli bir tasarruf sistemidir	Eşit varyans	2,766	,097	1,096	496	,274	
5’li Likert S4- Bireysel emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder	Eşit varyans	3,660	,056	1,414	497	,158	
5’li Likert S5- Bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum	Eşit varyans	,658	,418	1,575	498	,116	

Tablo 3. 69. (Devam)

5'li Likert S6- Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisinden dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak etkilenmiştir.	Eşit varyans	3,249	,072	,066	498	,947
5'li Likert S7- Bireysel emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir	Eşit olmayan varyans			1,798	496,121	,073

* $P < 0.05$ hata payına göre S10 ve S12'de gruplar arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

$P > 0.05$ hata payına göre S8, S9, S11, S13, S14, S15, S16, S17, S18 ve 5'li Likert testinde S1, S2, S3, S4, S5, S6 ve S7'de gruplar arasında anlamlı farklılıklar bulunmamaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada bireysel emeklilik sistemine Muğla ilinin Dalaman, Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18-61 yaş arasındaki kişilerin tutumların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma evrenimizi oluşturan 67.523 kişiden temsil yeteneği yüksek olan 500 kişi üzerinde anket çalışması uygulanmıştır. Yapılan anket çalışması sonuçlarına SPSS istatistik programı aracılığıyla t-testi ve varyans analizi yöntemleri uygulanmıştır.

Ankete katılan kişilerin %20'si 18-28 yaş aralığında, %36,2'si 29-39 yaş aralığında, %28,6'sı 40-50 yaş aralığında, %15,2'si 51-61 yaş aralığında yer almaktadır. Bu kişilerin %47,6'sını kadınlar, %52,4'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların %26,4'ü bekâr, %63,6'sı evli, %10'u ise boşanmış/duldur. %19,2'si ilkokul mezunu, %18'i ortaokul mezunu, %29'u lise mezunu, %31,8'i üniversite mezunu, %1,2'si yüksek lisans mezunu, %0,8'i doktora mezunu olan bu kişilerin %20'sinin 1 çocuğu, %38,4'ünün 2 çocuğu, %11'inin 3 ve üzeri çocuğu bulunmakta %30,6'sının ise hiç çocuğu yoktur.

Çalışma evrenimizi temsil eden kişilerin %43,6'sı SSK'lı, %17,4'ü Bağ-Kur'lu, %21,2'si Emekli Sandığı, %7,8'i Özel Sandık, Vakıflı, %10'u ise herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna dâhil değildir. Bu kişilerin %7,8'inin gelir miktarı 0-500 tl arasında, %12,2'sinin gelir miktarı 501-1000 tl arasında, %21,2'sinin gelir miktarı 1001-1500 tl arasında, %14,8'inin gelir miktarı 1501-2000 tl arasında, %17'sinin gelir miktarı 2001-2500 tl arasında, %27'sinin gelir miktarı ise 2501 tl ve üzerindedir. Gelir miktarları yönünden analizleri yapılan katılımcılarımızın %59'u aylık kazançlarının bir miktarı ile tasarruf yapabiliyorken, % 41'i ise tasarruf yapamadıklarını belirtmişlerdir. Tasarruf yapabilen kişilerin %8,2'si döviz alıyor, %7,8'i altın alıyor, %7,6'sı faiz getirisi elde ediyor, %7,6'sı kendi işine yatırıyor, %27,8'i ise diğer yatırım araçlarını kullanıyor. Bu kişilerin aylık tasarruf miktarlarına bakıldığında; %21'inin 100-300 tl, %16,8'inin 301-500 tl, %11,2'sinin 501-700 tl, %10'unun 700 tl ve üzerindedir.

Ankete katılan kişilerin %76,2'si bireysel emeklilik sistemini bilmekte iken %23,8'i ise bireysel emeklilik sistemini bilmemektedir. Sistemi bilen kişilerin %15,8'i

reklamlar, %45'i bankalar, %7,4'ü çevresi, %4,6'sı internet, %3,4'ü ise gazeteler aracılığıyla sistem hakkında bilgi sahibi olmuşlardır.

Ankete katılan kişilerin %31,4'ü bireysel emeklilik sistemine dâhil, %68,6'sı ise sisteme dâhil değildir. Sisteme dâhil olmayan kişilerin %29,6'sı gelir düzeyleri yüksek olsaydı, %11,2'si sistemin geleceğine güvenebilselerdi, %13,2'si daha az kesinti yapılıysaydı, %4,2'si sigortaların geçmiş deneyimleri iyi olsaydı sisteme dâhil olabileceklerini belirtmişlerdir. Sisteme dâhil olmayan kişilerin %10,4'ünü oluşturan kişiler ise hiçbir şekilde bireysel emeklilik sistemine dâhil olmayacaklarını belirtmişlerdir.

Çalışma evrenimizi temsil eden kişilerin %60,6'sı devlet katkısını bilmekte, %39,4'ü ise devlet katkısını bilmemektedir. Bu kişilerin nakit sıkıntısı içinde olması halinde %46,2'si bankadan kredi çekerek, %24,6'sı bir arkadaştan borç alarak, %5,2'si araba/ev satarak, %10,8'i altın/döviz bozarak, %13,2'si mevcuttaki bireysel emeklilik sisteminden çıkarak nakit sıkıntılarını karşılamayı hedeflemektedirler. Sisteme dâhil olan kişilerin sistemden emekli oldukları zaman %13'ünün birikimlerini toplu şekilde almak istediklerini, %12,6'sı şu anda bir fikir beyan edemeyeceklerini, %5,8'inin ise birikimlerinin emekli maaşına bağlanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan kişilerin tasarruf miktarlarına bakıldığında tasarruf yapma yaşı genellikle 29 yaşında başlayıp 50 yaşına kadar yaş ilerledikçe artış göstermektedir. Bu bağlamda kişilerin 29-50 yaş arasında bireysel emeklilik sistemine katılma oranı daha yüksektir. 51- 61 yaş arasındaki kişilerin bireysel emeklilik sistemine katılımı ve tasarruf yapma miktarı diğer yaş gruplarına göre daha düşükken devlet katkısını bilme oranları da diğer yaş gruplarına daha düşüktür. 29-39 yaş arasındaki kişiler diğer yaş aralıklarına göre bireysel emeklilik sistemine katılma konusunda daha isteklidirler ve sistemin katılımcıları daha çok tasarrufa teşvik ettiğini düşünmektedirler. Ayrıca 29-39 yaş arasındaki kişiler bireysel emeklilik sisteminde devlet güvencesinin daha önemli olduğunu düşünmektedirler.

Ankete katılım gösteren kişilere göre sahip olunan çocuk sayısı arttıkça bireysel emeklilik sisteminin bilinirliği artmaktadır. Çünkü sahip olunan çocuk sayısı arttıkça

ortalama tasarruf miktarı da artmaktadır. Verilere göre eğitim seviyesi arttıkça hem aylık ortalama tasarruf miktarı artmaktadır hem de bireysel emeklilik sisteminin bilinirliği artmaktadır. Katılımcıların bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumuna göre bakıldığında BAĞ-KUR, Emekli Sandığı, Özel Sandık ve Vakıf sahibi kişilerin SSK'lı kişilere göre daha yüksek oranda tasarruf yaptığı gözlemlenmektedir. Herhangi bir sosyal güvencesi olan kişiler sosyal güvencesi olmayan kişilere göre daha çok tasarruf yapma eğilimdedirler. Buna bağlı olarak sosyal güvencesi olan kişiler devlet katkısını sosyal güvencesi olmayan kişilere göre daha çok bilmektedirler.

Bireysel emeklilik sisteminin uzun süreli tasarruf sistemi olduğuna, katılımcıları tasarrufa teşvik ettiğine, bireysel emeklilik sisteminin tanıtımının yeterince yapıldığına ve devlet katkısının önemli olduğuna diğer sosyal güvence sahibi kişilere göre Özel Sandık ve Vakıf sahibi kişiler daha çok inanmaktadır. Kişilerin gelir seviyesi arttıkça da bireysel emeklilik sisteminin ve devlet katkısının bilinirliği de artmaktadır.

Çalışmamız kapsamında yapılan cinsiyet yönünden T testi sonuçlarına göre ise; kadınların, tasarruf eğilimleri, bireysel emeklilik sistemine katılımları, devlet katkısını bilme oranları, bireysel emeklilik sisteminin gelecek için yararlı olduğuna inanmaları, bireysel emeklilik sisteminin uzun süreli bir tasarruf sistemi olduğunu düşünmeleri, bireysel emeklilik sisteminin katılımcıları tasarrufa teşvik ettiğine inanmaları, bireysel emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünmeleri ve devlet güvencesini önemsemeleri erkeklere göre daha yüksek oranlardadır. Erkeklerin ise tasarruf miktarları ve bireysel emeklilik sistemine katılma istekleri kadınlara göre daha yüksek oranlardadır.

Muğla ilinin Dalaman, Ortaca ve Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18- 61 yaş arasındaki kişilere uygulanan anket sonuçlarına göre bireysel emeklilik sisteminin bilinirliği yüksek olmasına karşın sisteme dâhil olma oranı düşüktür. Bu durumun sebepleri; gelir düzeyi düşüklüğü, kesintilerin fazla olması, devlet katkısının ve sistemin yeterince biliniyor olmayışı gibi faktörlerdir. Bireysel emeklilik şirketleri gelir seviyesi düzeylerine göre katılımcılara tasarruf planı sunarak sisteme katılım oranını yükseltebilir. Sistemin uzun süreli bir tasarruf sistemi olduğunu katılımcılara

anlatarak, katılımcıların sistemden erken ayrılarak kesintilere maruz kalmaları engellenebilir. Ayrıca sistemin ve devlet katkısının bilinirliğini arttırmaya yönelik daha çok tanıtım yapılması kişilerde algı oluşturarak sisteme katılımı artıracaktır.

Sistemin bilinirliğinin arttırılmasına yönelik çalışma yapılarak çalışma bir adım ileri götürülerek yerli literatürdeki eksiklere katkıda bulunulmalıdır.

KAYNAKLAR

Kitaplar

A.Erol, & A. Yıldırım (2003). Tüm Yönleriyle Bireysel Emeklilik Sistemi (Cilt 3). Ankara: Yaklaşım Yayınları, S.360.

Cansızlar, D. (2003, Kasım). İşveren Dergisi (Cilt 2), S.5.

Dilik, S. (1997). 2000'e doğru Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sisteminin Geleceği. Ankara: Hak İş Konfederasyonu Eğitim Yayınları, S.45.

Erkenekon, Ç. (2001). Global Uygulamalar Işığında Türkiye İçin Bir Özel Emeklilik Modeli Önerisi, Sigortacılık Sektörü. İstanbul: Rota Yayınları, S.35.

Esin, Y. (1976). Danıştay'da Açılacak Tazminat Davaları, İkinci Kitap: Esas, İdarenin Hukuki Sorumluluğu (Cilt 2). Ankara: Balkanoğlu Yayınları, S. 155.

Gavcar, E. (2011). İstatistik Yöntemler I. Ankara: Gazi Kitapevi, S.99- 213.

Pamir, T. (1981). Fizyoloji- Rehabilitasyon. Hukuksal Açıda Bedensel, Ruhsal Sakatlıklar ve Uyum Bozuklukları sempozyumu, Özel sayı , S.27.

Sapancalı, F. (2001). Ekonomik Kriz ve Sosyaş Güvenlikte Yeniden Yapılanma. Sosyal Güvenlik Dergisi, S.20.

Sosyal Bilimler Ansiklopedisi. (1990), Risale Yayınları, Cilt 3, S.461.

Sosyal Bilimler Ansiklopedisi. (1990), Risale Yayınları, Cilt 3, S.462.

Şakar, M. (2002). Sosyal Sigortalar Uygulaması. 6. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, S18.

Tuncay, A. (1996). Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri Yenlenmiş 9. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, S37.

Yazgan, T. (1992). İktisatçılar için Sosyal Güvenlik Ders Notları. İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı, S.33- 34.

Kanun ve Yönetmelikler

Bireysel Emeklilik Araçları Hakkında Yönetmelik, Md. 4

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik, Md.20

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik, Md.21

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik, Md.22

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 Sayılı Kanun, Md. 1

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.3

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.4

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.5

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.6

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.7

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.8

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.9

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.10

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md.15

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md. 18

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md. 20

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md. 21

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi 4632 sayılı kanun, Md. 26

Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, Md.27

Emeklilik Şirketleri Kuruluş Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, Md.28

Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, Md.30

Emeklilik Şirketleri Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, Md.31

T.C. Resmi Gazete, Sermaye Piyasası Kurulu Kararı, 45/ 1228, 2007

İnternet Kaynakları

Alfa Katsayısının Bulunabileceği Aralıklar ve Ölçeğin Güvenirlilik Durumları, <http://musaunalan.com/2014/11/03/guvenilirlik-analizireliability-analysis-nedir-nasil-yapilir/> adresinden 03 Şubat 2016 tarihinde alınmıştır.

Yıllara Göre Emekliliğe Hak Kazanma Yaşları, www.ssk.gov.tr adresinden 29 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Sosyal Güvenlik Reformuyla Gelen Yenilikler,

http://www.isvesosyalguvenlik.com/sosyal-guvenlik-reformu-reformun-tarihcesi-reformla-gelen_yenilik-ve-degisiklikler/ adresinden 20 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Sosyal Sigortalar Kurumu, <http://www.oguzhocam.org/2011/10/sosyal-guvenlik-kurumlar-nelerdir.html> adresinden 20 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemi, <http://www.egm.org.tr/?pid=480> adresinden 14 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemi Özellikleri,

<http://www.spk.gov.tr/indexpage.aspx?pageid=286> adresinden 14 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemi Tarihçesi, <http://www.egm.org.tr/?sid=70> adresinden 26 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Sisteminin Kurumsal Yapıları- Hazine Müsteşarlığı, <https://www.hazine.gov.tr/tr-TR/Anasayfa> adresinden 18 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Takasbank, <http://www.takasbank.com.tr/tr/Sayfalar/Anasayfa.aspx> adresinden 18 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Emeklilik Gözetim Merkezi, <http://www.egm.org.tr/?sid=16> adresinden 18 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu,

<http://www.spk.gov.tr/indexcont.aspx?action=showpage&showmenu=yes&menuid=0&pid=0&subid=1&submenuheader=0> adresinden 18 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Şirketleri, <http://www.egm.org.tr/?pid=350> adresinden 18 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

Bireysel Emeklilik Sisteminden Ayrılma Halinde Uygulanacak Vergilendirme, <http://www.egm.org.tr/?pid=772> adresinden 24 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

EK-1 ANKET FORMU

ANKET FORMU

Sayın Katılımcı;

Bu anket Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda "Dalaman, Ortaca, Köyceğiz ilçelerinde yaşayan 18- 61 yaş arasındaki kişilerin Bireysel Emeklilik Sistemine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tezi çerçevesinde hazırlanmıştır. Anketimiz, bireysel emeklilik sistemine yönelik tutumları tespit edip değerlendirmek üzere yapılandırılmıştır.

Anketimize vereceğiniz cevaplar 3. Şahıslarla paylaşılmayacak olup bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Aşağıdaki soruları size en uygun olan seçeneği işaretlemenizi rica ederim. Çalışmama göstermiş olduğunuz ilgiden ve vereceğiniz destekten dolayı teşekkür ederim.

MELTEM GÜNER GÜN
mguner86@hotmail.com

Cep Tel: 0554 348 38 88

1-YAŞ ARALIĞINIZ:

a-18-28

b-29-39

c-40-50

d-51-61

2-CİNSİYETİNİZ:

a- Kadın b- Erkek

3-MEDENİ HAL:

- a- Bekâr
- b- Evli
- c- Boşanmış/ Dul

4-KAÇ ÇOCUĞUNUZ VAR?

- a- 1
- b- 2
- c- 3 ve üzeri
- d- Yok

5-EĞİTİM DURUMUNUZ:

- a- İlkokul
- b- Ortaokul
- c- Lise
- d- Üniversite
- e- Yüksek Lisans
- f- Doktor

6-SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNUZ:

- a- SSK
- b- BAĞ-KUR
- c- Emekli Sandığı
- d- Özel sandık, vakıf
- e- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı değilim

7-GELİR MİKTARI:

- a-0-500 tl
- b-501 tl- 1000 tl
- c-1001 tl- 1500 tl
- d-1501 tl- 2000 tl
- e-2001 tl- 2500 tl
- f-2500 tl ve üzeri

8-KENDİNİZ, AİLENİZ, VARSA ÇOCUKLARINIZ İÇİN TASARRUF YAPABİLİYOR MUSUNUZ?

- a- Evet   b-Hayır

9-TASARRUFLARINIZI NE ŞEKİLDE DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

- a- Döviz alıyorum
b- Altın alıyorum
c- Faiz getirisi elde ediyorum
d- Kendi işime yatırıyorum
e- Diğer

10-AYLIK TASARRUF MİKTARINIZ ORTALAMA NE KADAR?

- a- Tasarruf yapamıyorum
b- 100 tl- 300 tl
c- 301 tl- 500 tl
d- 501 tl- 700 tl
e- 701 tl ve üzeri

11-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ HAKKINDA BİLGİNİZ VAR MI?

- a- Evet   b- Hayır

*Eğer Cevabınız Evet ise;

12-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ AŞAĞIDAKİ BİLGİ KAYNAKLARINDAN HANGİSİNDEN EDİNDİNİZ?

- a- Reklamlardan
b- Bankalardan
c- Çevremden
d- İnternette
e- Gazeteden

13-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE DÂHİL MİSİNİZ?

- a- Evet   b- Hayır

*Eğer Cevabınız Hayır ise 14 ve 15. Soruları cevaplayınız

14-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILMANIZ İÇİN AŞAĞIDAKİ KOŞULLARDAN HANGİSİNİN GERÇEKLEŞMESİ GEREKMEKTEDİR?

- a- Gelir düzeyim yüksek olsaydı
- b- Sistemin geleceğine güvenebilseydim
- c- Daha az kesinti yapılısaydı
- d- Hayat sigortalarının geçmişi iyi olsaydı
- e- Bu tarz bir sisteme hiçbir şekilde katılmam

15-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE DÂHİL OLMAK İSTEMEMENİZİN YA DA KARARSIZ OLMANIZIN NEDENİ NEDİR?

- a- Gelirim yetersiz olması
- b- Sisteme olan güvensizliğimden dolayı
- c- Faiz getirisine karşı olduğum için
- d- Getiri garantisinin olmamasından dolayı
- e- Sosyal güvenlik kurumunu yeterli buluyorum

16-BİREYSEL SEMEKLİLİK SİSTEMİNDE DEVLETİN VERMİŞ

OLDUĞU %25 KATKIYI BİLİYOR MUSUNUZ?

- a- Evet
- b- Hayır

17-NAKİT SIKINTISI İÇİNDE OLSAYDINIZ AŞAĞIDAKİLER HANGİSİNİ

TERCİH EDERDİNİZ?

- a- Bankadan kredi çekmek
- b- Bir arkadaştan borç almak
- c- Araba/ev satmak
- d- Altın/ Döviz birikimimi bozmak
- e- Bireysel emeklilik sisteminden çıkarak birikimlerimi almak

18-BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNEN EMEKLİ OLDUĞUNUZDA

BİRİKİMLERİNİZİ MAAŞ YERİNE TOPLU OLARAK ALMAK İSTER

MİSİNİZ?

- a- Kesinlikle Evet
- b- Evet
- c- Bu konuda şu anda bir fikrim yok
- d- Kesinlikle hayır
- e- Hayır

Aşağıdaki maddeleri katılma durumunuza göre rakamların altındaki boşluğa (X) ile işaretleyiniz.

Katılma Dereceleri:

- 1- Kesinlikle Hayır
- 2- Hayır
- 3- Kararsızım
- 4- Evet
- 5- Kesinlikle Evet

No	Madde	1	2	3	4	5
1	Bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak isterim					
2	Bireysel emeklilik sisteminin geleceğim için yararlı olduğuna inanıyorum					
3	Bireysel emeklilik uzun süreli bir tasarruf sistemidir					
4	Bireysel Emeklilik sistemi katılımcıları tasarrufa teşvik eder					
5	Bireysel Emeklilik sisteminin yeterince tanıtımının yapıldığını düşünüyorum					
6	Bireysel emeklilik sisteminin faiz getirisi olmasından dolayı sisteme bakış açım olumsuz olarak değişmiştir					
7	Bireysel Emeklilik sisteminde devletin güvencesi önemlidir					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : MELTEM GÜNER GÜN

Doğum Yeri : Bodrum/ Muğla

Doğum Yılı : 1986

Medeni Hali : Evli

EĞİTİM ve AKADEMİK BİLGİLER

Lise 2000- 2004 : Muğla Turgut Reis Lisesi

Lisans 2005- 2010 : Ankara Başkent Üniversitesi

İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

Yabancı Dil : İngilizce

MESLEKİ BİLGİLER

2007 Yaz Sezonu: Yelken Otel & Spa / Müşteri İlişkileri Asistanlığı / Muğla

2008 Yaz Sezonu: Yelken Otel & Spa / Müşteri İlişkileri Asistanlığı / Muğla

2010 – 2012 : Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş. / Finansal Danışman / Muğla

2012 Yaz Sezonu: Kadir Reis Balıkçılık / Halkla İlişkiler Müdürü / Muğla

2014- Halen : Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş. / Bankasürans Yapı Kredi

Bankası Bireysel Güvence Danışmanı / Muğla